

ข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาการเกษตร
รายสินค้าของจังหวัดสุพรรณบุรี

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒

สับปะรด

จัดทำโดย กลุ่มสารสนเทศการเกษตร
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี

คำนำ PREFACE

การจัดทำข้อมูลเพื่อการวางแผนการพัฒนารายสินค้า สับปะรด จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลด้านการผลิตสับปะรดของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวบรวมข้อมูลด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องในระดับประเทศ ข้อมูลทางด้านกายภาพ ข้อมูลด้านต้นทุนการผลิต การตลาด ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ รวมถึงฐานข้อมูลพื้นที่การปลูกสับปะรดของจังหวัดสุพรรณบุรี

การจัดทำข้อมูลเพื่อการวางแผนการพัฒนารายสินค้า สับปะรด สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จากหน่วยงานภาครัฐราชการ ภาคเอกชน และเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลนี้จะใช้เป็นประโยชน์ต่อผู้ปลูกสับปะรด เกษตรกรทั่วไป เจ้าหน้าที่ภาครัฐราชการ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วางแผนการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตต่อไป

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี

กรกฎาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

CONTENT

ส่วนที่ ๑

ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการ
จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรรายสินค้า (สับปะรด)

๑

ส่วนที่ ๒

ความเป็นมา กลุ่มพันธุ์ และพันธุ์สับปะรดในไทย

๑๑

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลทั่วไป และการผลิตสับปะรดจังหวัดสุพรรณบุรี

๓๖

ส่วนที่ ๑

ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการ
จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรรายสินค้า (ฉบับประด)

ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนา การเกษตรรายสินค้า (สับปะรด)

นโยบาย

คณะกรรมการนโยบายและพัฒนาสับปะรดแห่งชาติ มีคำสั่งที่ ๑/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการผลิตสับปะรด เพื่อให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาสับปะรด เกษตรกร และสหกรณ์ผู้ปลูกสับปะรดภายใต้ยุทธศาสตร์สับปะรด ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๙ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีอำนาจหน้าที่ ประกอบด้วย ๑) จัดทำแผนงาน โครงการ ตามกลยุทธ์และมาตรการในยุทธศาสตร์สับปะรด ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๙ ด้านการผลิต และด้านการบริหารจัดการ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบรับไปดำเนินการ ๒) ขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนงาน โครงการ ในข้อ ๑ และรายงานผลการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคต่อคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาสับปะรด แห่งชาติทุกไตรมาส ๓) เสนอแนะแนวทางหรือมาตรการในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการผลิตสับปะรด ๔) แต่งตั้งคณะทำงาน หรือเชิญบุคคล ผู้แทนหน่วยภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อมาชี้แจงหรือให้ข้อมูลต่อ คณะกรรมการตามความจำเป็น และ ๕) ปฏิบัติภารกิจอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

★ **สรุปมติการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการผลิตสับปะรด ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐** เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมสำนักตรวจราชการ (๑๔๐๓) ชั้น ๔ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายนำชัย พรหมมีชัย) เป็นประธาน ที่ประชุม มีมติสรุปได้ดังนี้

๑. เห็นชอบแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สับปะรด ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๙ ระยะเร่งด่วน โดยมอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดิน ร่วมกับสมาคมผู้ผลิตอาหารสำเร็จรูป และสมาคมอุตสาหกรรมสับปะรดไทย จัดทำข้อมูลเขตพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกสับปะรดรอบโรงงาน (รัศมี ๕๐ กิโลเมตร) เพื่อใช้เป็นกรอบในการส่งเสริมและพัฒนาการปลูกสับปะรดโรงงาน โดยดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๐

๒. เห็นชอบแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สับปะรด ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๙ ระยะสั้น-ระยะยาว โดยหลังจากกรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินการจำแนกพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการตามระยะเร่งด่วน เรียบร้อยแล้ว มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับ Single Command จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนงาน/โครงการ พร้อมงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามยุทธศาสตร์สับปะรดฯ ระยะที่ ๑ ระหว่างปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔

๓. มอบหมายให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยศูนย์ประเมินผล ประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์สับปะรดฯ ระยะที่ ๑ ระหว่างปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔ เพื่อนำผลการประเมินที่ได้ประกอบการวางแผนเพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการ ตามยุทธศาสตร์สับปะรดฯ ระยะที่ ๒ ระหว่างปี ๒๕๖๕-๒๕๖๙

๔. มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามยุทธศาสตร์สับปะรด ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๙ ในด้านการผลิตรายงานแผนงาน/โครงการ ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณแล้วในปี ๒๕๖๐ และที่ได้เสนอของบประมาณไว้ใน ปี ๒๕๖๑ ที่เกี่ยวข้องกับสับปะรด ให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรทราบ ภายในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เพื่อรวบรวมเสนอให้คณะกรรมการนโยบายและพัฒนาสับปะรดแห่งชาติทราบต่อไป

๕. รับทราบสถานการณ์การผลิตและการตลาดสับปะรด ปี ๒๕๖๐ ซึ่งประธานคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการผลิตสับปะรด (นายนำชัย พรหมมีชัย) ได้มีหนังสือถึงกรมการค้าภายใน ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาและแก้ไขปัญหา ด้านการตลาดและการส่งออกสับปะรด เพื่อพิจารณาจัดเตรียมมาตรการหากเกิดปัญหาราคาสับปะรดตกต่ำ

★ **สรุปมติการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการผลิตสับปะรด ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐** เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุม ๑๑๕ ชั้น ๑ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นางสาวดุจเดือน ศศะนาวิน) เป็นประธาน ซึ่งที่ประชุมสรุปได้ดังนี้

๑. เห็นชอบพื้นที่ส่งเสริมการปลูกสับปะรดเพื่อส่งเข้าโรงงานแปรรูปสับปะรด ในจังหวัดที่อยู่ในรัศมีรอบกลุ่มโรงงานฯ ๑๐๐ กิโลเมตร รวมทั้งสิ้น ๑๒ จังหวัด ได้แก่ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันตก (๗ จังหวัด) ประกอบด้วยจังหวัดอุทัยธานี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี สมุทรสาคร เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก (๕ จังหวัด) ประกอบด้วย ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด และมอญหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ประสานกับผู้แทนสถาบันอาหารในการพิจารณาเพิ่มเติมให้จังหวัดพิษณุโลกเป็นพื้นที่ส่งเสริมการปลูกสับปะรดเพื่อส่งเข้าโรงงานแปรรูปสับปะรด หากโรงงานแปรรูปสับปะรดในจังหวัดพิษณุโลกมีความพร้อมที่จะเปิดดำเนินการ

๒. เห็นชอบพื้นที่ส่งเสริมการปลูกสับปะรดเพื่อเน้นการบริโภคผลสด ในจังหวัดที่มีการปลูกสับปะรดโรงงานแต่อยู่ห่างไกลจากที่ตั้งของโรงงานฯ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย พะเยา ลำปาง อุตรดิตถ์ พิษณุโลก (ถ้ามี) เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม ชัยภูมิ ชุมพร สุราษฎร์ธานี กระบี่ นครศรีธรรมราช และพัทลุง เป็นต้น

๓. เห็นชอบแนวทางการจัดทำแผนงาน โครงการ พร้อมงบประมาณตามยุทธศาสตร์สับปะรดด้านการผลิต ระยะที่ ๑ (ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔) ใน ๒ กลุ่ม ได้แก่

๓.๑ จังหวัดที่อยู่ในพื้นที่ส่งเสริมการปลูกสับปะรดเพื่อส่งเข้าโรงงานแปรรูปสับปะรด (อยู่ในรัศมีรอบกลุ่มโรงงานแปรรูปสับปะรด ๑๐๐ กิโลเมตร) มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จระดับจังหวัด (Single Command) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนงาน/โครงการ พร้อมงบประมาณ ให้ครอบคลุมทั้ง ๑๒ แนวทาง ตามยุทธศาสตร์สับปะรดปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ด้านการผลิต และด้านการบริหารจัดการ

๓.๒ จังหวัดที่อยู่ในพื้นที่ส่งเสริมการปลูกสับปะรดเพื่อเน้นการบริโภคผลสด (จังหวัดที่มีการปลูกสับปะรดโรงงานแต่อยู่ห่างไกลจากที่ตั้งของโรงงานฯ) มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จระดับจังหวัด (Single Command) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาดำเนินการ ๔ แนวทาง ได้แก่

(๑) เน้นการผลิตสับปะรดเพื่อการบริโภคผลสด โดยส่งเสริมการผลิตและการตลาด เช่น การสร้างตราสัญลักษณ์สินค้า (Brand Name) การจดสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) โดยเชื่อมโยงผ่านกลุ่มเกษตรกรสหกรณ์ไปยังผู้ส่งออก/Modern Trade/การค้าชายแดน ฯลฯ

(๒) หากเกษตรกรสามารถรวมกลุ่มการผลิตเป็นแปลงใหญ่และมีโรงงานแปรรูปร่วมจัดทำเกษตรพันธสัญญา (Contract farming) สามารถจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อส่งเสริมการผลิตสับปะรดเพื่อส่งเข้าโรงงานแปรรูปสับปะรด

(๓) หามาตรการจูงใจให้มีการจัดตั้งโรงงานแปรรูปสับปะรดในเขตจังหวัด

(๔) ส่งเสริม และสนับสนุนเกษตรกรในการปรับเปลี่ยนจากการปลูกสับปะรดโรงงานเป็นพืชชนิดอื่นๆ

๔. รับทราบแผนงาน โครงการ ด้านการผลิตสับปะรดซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับงบประมาณแล้วในปี ๒๕๖๑ โดยมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาทบทวนแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย และแนวทางส่งเสริมของกลุ่มเป้าหมาย ทั้ง ๒ กลุ่มด้วย

๕. มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จระดับจังหวัด (Single Command) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนงาน โครงการ และงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามยุทธศาสตร์สัปดาห์ด้านการผลิตและการบริหารจัดการระยะที่ ๑ (ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๔) ให้ครอบคลุมแนวทางทั้ง ๑๒ แนวทางและสอดคล้องกับแนวทางส่งเสริมของกลุ่มเป้าหมายทั้ง ๒ กลุ่ม และจัดส่งให้ฝ่ายเลขานุการฯ ภายในกลางเดือนมกราคม ๒๕๖๑

๖. มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ประสานงานกับกรมส่งเสริมการเกษตร ในการจัดประชุมชี้แจงต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จระดับจังหวัด (Single Command) ที่มีพื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงาน เพื่อรับทราบแนวทางการส่งเสริมและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สัปดาห์ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ด้านการผลิต และด้านการบริหารจัดการ ระยะที่ ๑ (ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔)

๗. มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ มีหนังสือถึงสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดและกรรมการค้าภายใน ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการตลาดและส่งออกสับปะรด เพื่อทราบแนวทางส่งเสริมของกลุ่มเป้าหมายทั้ง ๒ กลุ่ม และสนับสนุนการจัดทำแผนงาน โครงการพร้อมงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

๘. มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ รายงานแผนงาน โครงการ ด้านการผลิต ภายใต้ยุทธศาสตร์สัปดาห์ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔ ให้คณะกรรมการนโยบายและพัฒนาสับปะรดแห่งชาติ ทราบต่อไป

แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สัปดาห์ด้านการผลิต ระยะที่ ๑ (ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔)

จากการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการผลิตสัปดาห์ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ โดยมีรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นางสาวดุจเดือน ศศะนาวิน) เป็นประธาน ที่ประชุมได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการส่งเสริม และแนวทางการจัดทำแผนงาน โครงการ ตามยุทธศาสตร์สัปดาห์ด้านการผลิต ระยะที่ ๑ (ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔) ดังนี้

๑. เป้าหมายตามยุทธศาสตร์สัปดาห์ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔

รายการ	หน่วยนับ	เป้าหมาย	
		๕ ปีแรก (ปี๒๕๖๐-๒๕๖๔)	๕ ปีหลัง (๒๕๖๕-๒๕๖๙)
การผลิต			
- พื้นที่ปลูกไม่เกิน	ล้านไร่	๐.๘๐	๐.๘๐
- เนื้อที่เก็บเกี่ยว	ล้านไร่	๐.๔๔	๐.๔๕
- ผลผลิตรวม	ล้านตัน	๒.๒๐	๒.๗๐
- ผลผลิตต่อไร่	ตัน	๕.๐๐	๖.๐๐
ความต้องการใช้			
- การบริโภคในประเทศ	ล้านตัน	๐.๓๐๐	๐.๔๐๐
- แปรรูป	ล้านตัน	๑.๘๙๕	๒.๒๙๐
- ส่งออกสัปดาห์สด	ล้านตัน	๐.๐๐๕	๐.๐๑๐
การส่งออก			
- สัปดาห์แปรรูป	ล้านบาท	๓๐,๐๐๐	๓๕,๐๐๐
- น้ำสัปดาห์	ล้านบาท	๒๐,๐๐๐	๒๓,๐๐๐
- สัปดาห์สด	ล้านบาท	๖,๐๐๐	๗,๐๐๐
- อื่นๆ (อบแห้ง และผลิตภัณฑ์อื่นๆ)	ล้านบาท	๗๕	๑๕๐
	ล้านบาท	๓,๙๒๕	๔,๘๕๐

๒. การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการ

๒.๑ กลุ่มที่ ๑ จังหวัดที่อยู่ในรัศมีรอบกลุ่มโรงงานฯ ๑๐๐ กิโลเมตร เพื่อกำหนดเป็นพื้นที่ส่งเสริมการปลูกสับปะรดเพื่อส่งเข้าโรงงานแปรรูปสับปะรด รวม ๑๒ จังหวัด ได้แก่ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันตก (๗ จังหวัด) ประกอบด้วย อุทัยธานี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี สมุทรสาคร เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก (๕ จังหวัด) ประกอบด้วย จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด

๒.๒ กลุ่มที่ ๒ จังหวัดที่มีการปลูกสับปะรดโรงงานแต่อยู่ห่างไกลจากที่ตั้งของโรงงานแปรรูปสับปะรด เพื่อกำหนดให้เป็นพื้นที่ส่งเสริมการปลูกสับปะรดเพื่อเน้นการบริโภคผลสด ได้แก่ เชียงราย พะเยา ลำปาง อุตรดิตถ์ พิษณุโลก (ถ้ามี) เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม ชัยภูมิ ชุมพร สุราษฎร์ธานี กระบี่ นครศรีธรรมราช และพัทลุง เป็นต้น

๓. แนวทางการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์สับปะรดด้านการผลิต ระยะที่ ๑ (ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔)

๓.๑ กลุ่มที่ ๑ จังหวัดที่อยู่ในรัศมีรอบกลุ่มโรงงานฯ ๑๐๐ กิโลเมตร เพื่อกำหนดเป็นพื้นที่ส่งเสริมการปลูกสับปะรดเพื่อส่งเข้าโรงงานแปรรูปสับปะรด

กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แบบเบ็ดเสร็จระดับจังหวัด (Single Command) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนงาน/โครงการ พร้อมงบประมาณให้ครอบคลุมด้านการผลิตและด้านการบริหารจัดการ ตามยุทธศาสตร์สับปะรดปี ๒๕๖๐-๒๕๖๙

❖ ยุทธศาสตร์ด้านการผลิต มีแนวทางดำเนินงาน ๑๒ แนวทาง ดังนี้

(๑) ส่งเสริมการผลิตสับปะรดโรงงาน และสับปะรดบริโภคสดในพื้นที่ที่เหมาะสมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารเชิงรุก (Agricultural Map for Adaptive Manage : Agri-Map) รวมทั้งปรับปรุงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด

(๒) ส่งเสริมให้มีการผลิตสับปะรดตามหลักเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) แก่เกษตรกรในลักษณะระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ รวมทั้งการเขตกรรมให้แก่เกษตรกรเพื่อลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มคุณภาพผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

(๓) จัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นาเพื่อการผลิตสับปะรดคุณภาพ สามารถกระจายผลผลิตให้ออกสู่ตลาดในปริมาณและช่วงเวลาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

(๔) สร้างกลไกด้านกฎระเบียบ ข้อกำหนดตามกฎหมาย ให้เกษตรกรและโรงงานแปรรูปสับปะรดต้องร่วมมือกันวางแผนการผลิต และการรับซื้อให้สอดคล้องกับความต้องการในลักษณะของการทำสัญญาข้อตกลง (Contract Farming)

(๕) การป้องกันแก้ไขปัญหาราสนาในตรรกค่างจากการใช้ปัจจัยการผลิตของเกษตรกร เช่น ปุ๋ย และสารเคมีต่างๆ รวมทั้งที่ตกค้างตามธรรมชาติ

(๖) ส่งเสริมการถ่ายทอด การเรียนรู้ด้านสับปะรดแก่เกษตรกรให้เป็นผู้ผลิตสับปะรดมืออาชีพ เช่น หลักสูตรการศึกษาแบบระบบการศึกษานอกโรงเรียน โดยผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และเครือข่าย

(๗) สร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรเกษตรกรที่ปลูกสับปะรด โดยถ่ายทอดองค์ความรู้ เชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มผู้ปลูกสับปะรด และส่งเสริมให้กลุ่มผู้ปลูกสับปะรดนำเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสับปะรด

(๘) วิจัยเทคโนโลยีการผลิต และพัฒนาพันธุ์สับปะรดที่ทนทานต่อโรคและแมลง และให้ผลผลิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของโรงงานแปรรูปสับปะรดและตลาดบริโภคสด รวมทั้งกระจายพันธุ์สับปะรดไปสู่เกษตรกร และวิจัยเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว

(๙) ประสานและอำนวยความสะดวกในการจัดหาแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องเข้าสู่ภาคการเกษตร

(๑๐) ส่งเสริมและรณรงค์ป้องกันการแก้ไขปัญหาระบาดของโรคเหี่ยวสับปะรด

(๑๑) ส่งเสริมการผลิตสับปะรดคุณภาพและมาตรฐาน เป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานแปรรูปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมการปลูกสับปะรดแบบเกษตรอินทรีย์ในการขยายตลาดส่งออก

(๑๒) วิจัยและพัฒนาพันธุ์สับปะรดบริโภคสด เพื่อขยายและส่งเสริมการผลิตในพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกสับปะรด แต่อยู่ห่างไกลจากโรงงานแปรรูปสับปะรด รวมทั้งคำนึงถึงการป้องกันการผสมข้ามสายพันธุ์ระหว่างสับปะรดโรงงาน และสับปะรดบริโภคสด

๕ ด้านการแปรรูป

(๑) ศึกษาวิจัย และส่งเสริมการนำนวัตกรรมมาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสับปะรด

(๒) ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรม (Productivity) เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรด เช่น การให้คำปรึกษากับโรงงานแปรรูปสับปะรดเพื่อลดต้นทุนการผลิต

(๓) ควบคุมคุณภาพบรรจุภัณฑ์สับปะรดให้ได้มาตรฐานเพื่อรักษาคุณภาพและยืดอายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์สับปะรดให้มีระยะเวลานาน

(๔) การให้สิทธิประโยชน์หรือมาตรการจูงใจเพื่อส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรด

(๕) การแปรรูปผลิตภัณฑ์ใหม่และการใช้ประโยชน์จากสิ่งเหลือใช้จากสิ่งเหลือใช้จากกระบวนการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้สับปะรด

๖ ด้านการตลาด

(๑) ส่งเสริมการเจรจาการค้าเพื่อขยายตลาดใหม่

(๒) รณรงค์ส่งเสริมการบริโภคสับปะรด และผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ โดยแสดงคุณค่าทางโภชนาการผ่านสื่อต่างๆ

(๓) ส่งเสริมการส่งออกสับปะรดผลสดไปยังตลาดต่างประเทศ โดยมีการพัฒนาคุณภาพและสายพันธุ์ใหม่ๆ เช่น พันธุ์ MD๒

๗ ด้านการบริหารจัดการ

(๑) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศอุตสาหกรรมสับปะรด เพื่อเป็นข้อมูลที่ใช้ในการบริหารจัดการสับปะรดทั้งระบบ โดยมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน นำเชื่อถือและใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง

(๒) ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนพัฒนาอุตสาหกรรมสับปะรด เพื่อเป็นเงินทุนในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของอุตสาหกรรมสับปะรด รวมทั้งแก้ไขปัญหาสับปะรดทั้งระบบ

(๓) พัฒนาระบบโลจิสติกส์สับปะรดบริโภคสด และสับปะรดโรงงาน สำหรับการรักษาคุณภาพของผลผลิต

(๔) การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ โดยคณะกรรมการนโยบายและพัฒนา สับปะรดแห่งชาติ และคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สับปะรด ๓ คณะ (การผลิต การแปรรูป การตลาด) และผ่านกลไกประชารัฐ

(๕) พัฒนาระบบเว็บไซต์ข้อมูลข่าวสารสวนเกษตรอุตสาหกรรมสับปะรด

๓.๒ กลุ่มที่ ๒ จังหวัดที่มีการปลูกสับปะรดโรงงานแต่อยู่ห่างไกลจากที่ตั้งของโรงงานแปรรูป สับปะรด เพื่อกำหนดให้เป็นพื้นที่ส่งเสริมการปลูกสับปะรดเพื่อเน้นการบริโภคผลสด

กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แบบเบ็ดเสร็จระดับจังหวัด (Single Command) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ ๔ แนวทาง ได้แก่

(๑) เน้นการผลิตสับปะรดเพื่อการบริโภคผลสด โดยส่งเสริมการผลิตและการตลาด เช่น การสร้างตราสัญลักษณ์สินค้า (Brand Name) การจัดส่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) โดยเชื่อมโยงผ่านกลุ่ม เกษตรกร สหกรณ์ไปยังผู้ส่งออก / Modern Trade / การค้าชายแดน ฯลฯ

(๒) หากเกษตรกรสามารถรวมกลุ่มการผลิตเป็นแปลงใหญ่และมีโรงงานแปรรูปร่วมจัดทำ เกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) สามารถจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อส่งเสริมการผลิตสับปะรด เพื่อส่งเข้าโรงงานแปรรูปสับปะรด

(๓) หามาตรการจูงใจ ให้มีการจัดตั้งโรงงานแปรรูปสับปะรดในเขตจังหวัด

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรในการปรับเปลี่ยนจากการปลูกสับปะรดโรงงานเป็นพืช ชนิดอื่นๆ

ข้อมูลการบริหารจัดการพื้นที่ของกลุ่มที่ ๑

ตารางที่ ๑ กำลังการผลิต ผลผลิตที่ต้องการ และแปลงเป็นพื้นที่ปลูกที่ต้องการต่อปี ของกลุ่มที่ ๑

ภาค/จังหวัด	จำนวน โรงงาน	๑. กำลังการผลิตเดิม		๒. ความต้องการของโรงงานในปี ๒๕๖๔ (ณ ผลผลิต ๕ ตันต่อไร่)		
		(ตัน/วัน)	(ตัน/ปี)	ผลผลิต (ตัน/ปี) ^{๑/}	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่/ปี) ^{๒/}	พื้นที่ปลูก (ไร่/ปี) ^{๓/}
รวม	๒๑	๑๑,๘๕๐	๓,๑๙๙,๕๐๐	๒,๑๒๙,๙๐๐	๔๒๔,๙๘๐	๘๔๙,๙๖๐
๑. ภาคตะวันตก	๑๖	๘,๘๐๐	๒,๓๗๖,๐๐๐	๑,๕๓๙,๐๐๐	๓๐๗,๘๐๐	๖๑๕,๖๐๐
อุทัยธานี						
สุพรรณบุรี						
กาญจนบุรี *	๒	๙๐๐	๒๔๓,๐๐๐	๓๒,๔๐๐	๖,๔๘๐	๑๒,๙๖๐
ราชบุรี	๑	๖๐๐	๑๖๒,๐๐๐	๑๔๘,๕๐๐	๒๙,๗๐๐	๕๙,๔๐๐
สมุทรสาคร	๑	๑๓๐	๓๕,๑๐๐	๒๗,๐๐๐	๕,๔๐๐	๑๐,๘๐๐
เพชรบุรี						
ประจวบคีรีขันธ์	๑๒	๗,๑๗๐	๑,๙๓๕,๙๐๐	๑,๓๓๑,๑๐๐	๒๖๖,๒๒๐	๕๓๒,๔๔๐
๒. ภาคตะวันออก	๕	๓,๐๕๐	๘๒๓,๕๐๐	๕๘๙,๙๐๐	๑๑๗,๑๘๐	๒๓๔,๓๖๐
ฉะเชิงเทรา						
ชลบุรี	๒	๑,๓๕๐	๓๖๔,๕๐๐	๒๙๗,๐๐๐	๕๙,๔๐๐	๑๑๘,๘๐๐
จันทบุรี						
ระยอง	๒	๑,๕๐๐	๔๐๕,๐๐๐	๒๕๖,๕๐๐	๕๑,๓๐๐	๑๐๒,๖๐๐
ตราด	๑	๒๐๐	๕๕,๐๐๐	๓๒,๔๐๐	๖,๔๘๐	๑๒,๙๖๐

หมายเหตุ *กาญจนบุรี (ปัจจุบันเปิดทำการผลิต ๑ โรงงาน ได้แก่บริษัทบ่อพลอย กำลังการผลิต ๑๒๐ ตัน/วัน)

ข้อ ๑ ความต้องการผลผลิตต่อปี (กำลังการผลิตเดิมที่ คูณด้วย จำนวนวันผลิต ๒๗๐ วัน)

ข้อ ๒ ^{๑/} ความต้องการผลผลิตต่อปีในปี ๒๕๖๔ (กำลังการผลิตจริงปี ๒๕๖๐ คูณด้วย จำนวนวันผลิต ๒๗๐ วัน)

^{๒/} เนื้อที่เก็บเกี่ยวต่อปีในปี ๒๕๖๔ (ความต้องการผลผลิตต่อปีหารด้วย ผลผลิตต่อไร่ ปี ๒๕๖๔ ที่ ๕ ตัน/ไร่)

^{๓/} พื้นที่ปลูกที่ต้องการต่อปีในปี ๒๕๖๔ (พื้นที่เก็บเกี่ยวในปีนั้นๆ + พื้นที่ปลูกเพื่อเก็บเกี่ยวในปีถัดไป)

ตารางที่ ๒ พื้นที่ปลูกที่ต้องการต่อปี ในปี ๒๕๖๔ และพื้นที่ปลูกสับปะรดจริงในปัจจุบัน ของกลุ่มที่ ๑

ภาค/จังหวัด	พื้นที่ปลูกที่ ต้องการต่อปี (ไร่) = Demand	๒. พื้นที่ปลูกจริง Supply (ไร่) *								
		S๑ (เหมาะสม สูง)	S๒ (เหมาะสม ปานกลาง)	S๓ (เหมาะสม น้อย)	N (ไม่ เหมาะสม)	F (พื้นที่ป่า)	S๑+S๒	S๑+S๒ +S๓	S๑+S๒+ S๓+N	รวม (S๑+S๒+ S๓+N+F)
รวม ๑๒ จังหวัด	๘๔๙,๙๖๐	๑๕๖,๑๓๖	๖๑๓,๖๑๘	๑๔๕,๔๓๖	๗๕,๗๒๙	๑๘๘,๗๘๒	๗๖๙,๗๕๔	๙๑๕,๑๙๐	๙๙๐,๙๑๙	๑,๑๗๙,๗๐๑
๑.ภาค ตะวันตก	๖๑๕,๖๐๐	๑๕๑,๑๔๖	๓๙๐,๙๕๖	๑๒๖,๓๒๕	๔๗,๒๓๕	๑๗๗,๕๒๑	๕๔๒,๑๐๒	๖๖๘,๔๒๗	๗๑๕,๖๖๒	๘๙๓,๑๘๓
อุทัยธานี		๙๓๓	๑๕,๓๑๘	๔,๖๘๔	๑,๓๒๓	๑๖,๒๖๒	๑๖,๒๕๑	๒๐,๙๓๕	๒๒,๒๕๘	๓๘,๕๒๐
สุพรรณบุรี		๒๔	๒,๒๘๐	๑๒๙	๖๕๑	๑,๙๘๗	๒,๓๐๔	๒,๔๓๓	๓,๐๘๔	๕,๐๗๑
กาญจนบุรี	๑๒,๙๖๐	๑,๒๓๓	๓๓,๒๓๑	๘๒๙	๒,๕๕๒	๖,๘๙๗	๓๔,๔๖๔	๓๕,๒๙๓	๓๗,๘๘๕	๔๔,๗๘๒
ราชบุรี	๕๙,๔๐๐	๑,๒๒๒	๓๐,๙๒๓	๕๓,๙๕๖	๕,๖๔๔	๒๔,๗๖๘	๓๒,๑๔๕	๘๖,๑๐๑	๙๑,๗๔๕	๑๑๖,๕๑๓
สมุทรสาคร	๑๐,๘๐๐	๐	๘	๐	๐	๐	๘	๘	๘	๘
เพชรบุรี	๙,๑๐๐	๔๔,๔๘๗	๓,๘๖๕	๒,๗๖๔	๖๐,๙๕๗	๕๓,๕๘๗	๕๗,๔๕๒	๖๐,๒๑๖	๖๐,๒๑๖	๑๒๑,๑๗๓
ประจวบคีรีขันธ์	๕๓๒,๔๔๐	๑๓๘,๖๓๔	๒๖๔,๗๐๙	๖๒,๘๖๒	๓๔,๒๖๑	๖๖,๖๕๐	๔๐๓,๓๔๓	๔๖๖,๒๐๕	๕๐๐,๔๖๖	๕๖๗,๑๑๖
๒.ภาค ตะวันออก	๒๓๔,๓๖๐	๔,๙๙๐	๒๒๒,๖๖๒	๑๙,๑๑๑	๒๘,๔๙๔	๑๑,๒๖๑	๒๒๗,๖๕๒	๒๔๖,๗๖๓	๒๗๕,๒๕๗	๒๘๖,๕๑๘
ฉะเชิงเทรา		๓๒๖	๑๔,๖๔๕	๘๙๐	๙๗๑	๑,๓๙๓	๑๔,๙๗๑	๑๕,๘๖๑	๑๖,๘๓๒	๑๘,๒๒๕
ชลบุรี	๑๑๘,๘๐๐	๒๙๗	๗๑,๗๙๕	๗,๘๗๐	๕,๓๐๔	๑,๖๗๓	๗๒,๐๙๒	๗๙,๙๖๒	๘๕,๒๖๖	๘๖,๙๓๙
ระยอง	๑๐๒,๖๐๐	๗๐๓	๙๙,๒๓๘	๑,๙๔๖	๑๒,๒๘๘	๑,๒๔๔	๙๙,๙๔๑	๑๐๑,๘๘๗	๑๑๔,๑๗๕	๑๑๔,๕๑๙
จันทบุรี		๑๖๘	๒,๘๑๓	๔๓๐	๕๓	๔,๘๓๑	๒,๙๙๑	๓,๔๑๑	๓,๔๖๔	๘,๒๙๕
ตราด	๑๒,๙๖๐	๓,๔๙๖	๓๔,๑๗๑	๗,๙๗๕	๙,๘๗๘	๒,๑๒๐	๓๗,๖๖๗	๔๕,๖๔๒	๕๕,๕๒๐	๕๗,๖๔๐

หมายเหตุ : * กรมพัฒนาที่ดิน (ฐานข้อมูล ปี ๒๕๕๙/๒๕๖๐)

ตารางที่ ๓ ความต้องการพื้นที่ปลูกสำหรับปลูกสับปะรดโรงงาน ในปี ๒๕๖๔ ของกลุ่มที่ ๑

ภาค/จังหวัด	๑.ผลผลิตที่ ต้องการ (ตัน/ปี)	๒.พื้นที่ปลูกที่ ต้องการ (ไร่/ปี)	พื้นที่ปลูก (ไร่)* S๑+S๒	เกิน/ขาด (ไร่)	พื้นที่ปลูกจริง (ไร่)* S๑+S๒+S๓	เกิน/ขาด (ไร่)
รวม ๑๒ จังหวัด	๒,๑๒๔,๙๐๐	๘๔๙,๙๖๐	๗๖๙,๗๕๔	-๘๐,๒๐๖	๙๑๕,๑๙๐	๖๕,๒๓๐
๑. ภาคตะวันตก	๑,๕๓๙,๐๐๐	๖๑๕,๖๐๐	๕๔๒,๑๐๒	-๗๓,๔๙๘	๖๖๘,๔๒๗	๕๒,๘๒๗
อุทัยธานี			๑๖,๒๕๑	๑๖,๒๕๑	๒๐,๙๓๕	๒๐,๙๓๕
สุพรรณบุรี			๒,๓๐๔	๒,๓๐๔	๒,๔๓๓	๒,๔๓๓
กาญจนบุรี	๓๒,๔๐๐	๑๒,๙๖๐	๓๔,๔๖๔	๒๑,๕๐๔	๓๕,๒๙๓	๒๒,๓๓๓
ราชบุรี	๑๔๘,๕๐๐	๕๙,๔๐๐	๓๒,๑๔๕	-๒๗,๒๕๕	๘๖,๑๐๑	๒๖,๗๐๑
สมุทรสาคร	๒๗,๐๐๐	๑๐,๘๐๐	๘	-๑๐,๗๙๒	๘	-๑๐,๗๙๒
เพชรบุรี			๕๓,๕๘๗	๕๓,๕๘๗	๕๗,๔๕๒	๕๗,๔๕๒
ประจวบคีรีขันธ์	๑,๓๓๑,๑๐๐	๕๓๒,๔๔๐	๔๐๓,๓๔๓	-๑๒๙,๐๙๗	๔๖๖,๒๐๕	-๖๖,๒๓๕
๒. ภาคตะวันออก	๕๘๕,๙๐๐	๒๓๔,๓๖๐	๒๒๗,๖๕๒	-๖,๗๐๘	๒๔๖,๗๖๓	๑๒,๔๐๓
ฉะเชิงเทรา			๑๔,๙๗๑	๑๔,๙๗๑	๑๕,๘๖๑	๑๕,๘๖๑
ชลบุรี	๒๙๗,๐๐๐	๑๑๘,๘๐๐	๗๒,๐๙๒	-๔๖,๗๐๘	๗๙,๙๖๒	-๓๘,๘๓๘
ระยอง	๒๕๖,๕๐๐	๑๐๒,๖๐๐	๙๙,๙๔๑	-๒,๖๕๙	๑๐๑,๘๘๗	-๗๑๓
จันทบุรี			๒,๙๙๑	๒,๙๙๑	๓,๔๑๑	๓,๔๑๑
ตราด	๓๒,๔๐๐	๑๒,๙๖๐	๓๗,๖๖๗	๒๔,๗๐๗	๔๕,๖๔๒	๓๒,๖๘๒

หมายเหตุ : *กรมพัฒนาที่ดิน (ฐานข้อมูลปี ๒๕๕๙/๒๕๖๐)

ตารางที่ ๔ พื้นที่เหมาะสมในการปลูกสับปะรดโรงงานของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันตกและตะวันออกของกลุ่มที่ ๑

ภาค/จังหวัด	พื้นที่เหมาะสมสำหรับปลูกสับปะรด (ไร่)*			ปลูกจริง (ไร่) *	
	S๑	S๒	S๓	S๑+S๒	S๑+S๒+S๓
รวม ๑๒ จังหวัด	๓,๐๙๖,๓๙๑	๙,๙๓๓,๓๐๗	๒,๕๑๙,๒๖๔	๗๖๙,๗๕๔	๙๑๕,๑๙๐
๑. ภาคตะวันตก	๒,๔๔๗,๑๑๙	๕,๑๓๘,๑๙๘	๑,๖๗๐,๘๐๖	๕๔๒,๑๐๒	๖๖๘,๔๒๗
อุทัยธานี	๑๖๑,๗๑๒	๘๑๑,๐๔๘	๑๙๒,๕๘๗	๑๖,๒๕๑	๒๐,๙๓๕
สุพรรณบุรี	๔๙๔,๘๑๒	๓๐๙,๖๕๓	๙๒,๙๒๖	๒,๓๐๔	๒,๔๓๓
กาญจนบุรี	๙๐๓,๓๒๖	๑,๖๕๙,๓๘๒	๕๗๘,๑๕๙	๓๔,๔๖๔	๓๕,๒๙๓
ราชบุรี	๑๖๙,๗๗๓	๗๐๗,๕๕๔	๓๙๗,๗๓๓	๓๒,๑๔๕	๘๖,๑๐๑
สมุทรสาคร		๒๘๔,๘๗๗		๘	๘
เพชรบุรี	๒๕๖,๙๔๐	๔๕๕,๙๒๑	๕๑,๖๐๘	๕๒,๕๘๗	๕๗,๔๕๒
ประจวบคีรีขันธ์	๔๖๐,๕๕๖	๙๑๙,๗๖๓	๓๕๗,๗๓๓	๔๐๓,๓๔๓	๔๖๖,๒๐๕
๒. ภาคตะวันออก	๖๔๙,๒๗๒	๔,๗๙๕,๑๐๙	๘๘๘,๔๕๘	๒๒๗,๖๕๒	๒๔๖,๗๖๓
ฉะเชิงเทรา	๔๗,๗๒๘	๘๙๖,๖๘๘	๖๗,๔๓๕	๑๔,๙๗๑	๑๕,๘๖๑
ชลบุรี	๓๙,๕๖๙	๑,๑๕๒,๒๓๙	๓๒๗,๖๕๖	๗๒,๐๙๒	๗๕,๙๖๒
ระยอง	๑๑๔,๒๔๐	๑,๑๓๘,๗๗๗	๑๓๙,๒๘๕	๙๙,๙๔๑	๑๐๑,๘๘๗
จันทบุรี	๓๕๒,๑๕๕	๑,๐๙๒,๘๓๙	๑๙๖,๗๖๔	๒,๙๘๑	๓,๔๑๑
ตราด	๙๕,๕๘๐	๕๑๔,๕๖๖	๑๑๗,๓๑๘	๓๗,๖๖๗	๔๕,๖๔๒

หมายเหตุ : *กรมพัฒนาที่ดิน (ฐานข้อมูลปี ๒๕๕๙/๒๕๖๐)

สรุปได้ว่า การกำหนดเขตส่งเสริมการปลูกสับปะรดเพื่อส่งเข้าโรงงานใน ๑๒ จังหวัด ได้แก่ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันตก (๗ จังหวัด) คือ อุทัยธานี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี สมุทรสาคร เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก (๕ จังหวัด) คือ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด มีพื้นที่เพียงพอที่จะส่งเสริมให้มีผลผลิตสอดคล้องกับความต้องการของโรงงานและราคามีสถียรภาพ โดยในอนาคตหากต้องการขยายพื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานเพิ่มเติม กลุ่มจังหวัดดังกล่าวยังมีพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกสับปะรดมาก (S๑) และเหมาะสมปานกลาง (S๒) เพียงพอ

แนวทางการจัดทำแผนงาน/โครงการ พร้อมงบประมาณ ตามยุทธศาสตร์สับปะรด

ระยะที่ ๑ (ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๔) กลุ่มที่ ๑

กลุ่มจังหวัดในรัศมีรอบโรงงานแปรรูป สับปะรด ๑๐๐ กิโลเมตร	แนวทาง (เพื่อเป็นพื้นที่ส่งเสริมการปลูกสับปะรดเพื่อส่งเข้าโรงงานแปรรูปสับปะรด)
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันตก (๗ จังหวัด) ๑. กาญจนบุรี ๒. ราชบุรี ๓. สมุทรสาคร ๔. ประจวบคีรีขันธ์ ๕. อุทัยธานี ๖. สุพรรณบุรี ๗. เพชรบุรี	กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จระดับจังหวัด (Single Command) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนงาน/โครงการ และดำเนินการตามยุทธศาสตร์สับปะรดปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ยุทธศาสตร์ด้านการผลิต (๑) ส่งเสริมการผลิตสับปะรดโรงงาน และสับปะรดบริโภคสดในพื้นที่ที่เหมาะสมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารเชิงรุก (Agricultural Map for Adaptive Manage : Agri-Map) รวมทั้งปรับปรุงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด (๒) ส่งเสริมให้มีการผลิตสับปะรดตามหลักเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) แก่เกษตรกร ในลักษณะระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ รวมทั้งการเกษตรกรรมให้แก่เกษตรกรเพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มคุณภาพผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (๓) จัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นาเพื่อการผลิตสับปะรดคุณภาพ สามารถกระจายผลผลิตให้ออกสู่ตลาดในปริมาณและช่วงเวลาที่ต้องการของตลาด (๔) สร้างกลไกด้านกฎระเบียบ ข้อกำหนดตามกฎหมาย ให้เกษตรกรและโรงงานแปรรูปสับปะรดต้องร่วมมือกันวางแผนการผลิต และการรับซื้อให้สอดคล้องกับความต้องการในลักษณะของการทำสัญญาข้อตกลง (Contract Farming)
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก (๕ จังหวัด) ๑. ชลบุรี ๒. ตราด ๓. ระยอง ๔. จันทบุรี ๕. ฉะเชิงเทรา	

กลุ่มจังหวัดในรัศมีรอบโรงงานแปรรูป สับปะรด ๑๐๐ กิโลเมตร	แนวทาง (เพื่อเป็นพื้นที่ส่งเสริมการปลูกสับปะรดเพื่อส่งเข้าโรงงานแปรรูปสับปะรด)
	(๕) การป้องกันแก้ไขปัญหาสารไนเตรตตกค้างจากการใช้ปัจจัยการผลิตของเกษตรกร เช่น ปุ๋ย และสารเคมีต่างๆ รวมทั้งที่ตกค้างตามธรรมชาติ (๖) ส่งเสริมการถ่ายทอด การเรียนรู้ด้านสับปะรดแก่เกษตรกรให้เป็นผู้ผลิตสับปะรดมืออาชีพ เช่น หลักสูตรการศึกษาแบบระบบการศึกษานอกโรงเรียน โดยผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และเครือข่าย (๗) สร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรเกษตรกรที่ปลูกสับปะรด โดยถ่ายทอดองค์ความรู้ เชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มผู้ปลูกสับปะรด และส่งเสริมให้กลุ่มผู้ปลูกสับปะรดนำเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสับปะรด (๘) วิจัยเทคโนโลยีการผลิต และพัฒนาพันธุ์สับปะรดที่ทนทานต่อโรคและแมลง และให้ผลผลิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของโรงงานแปรรูปสับปะรดและตลาดบริโภคสด รวมทั้งกระจายพันธุ์สับปะรดไปสู่เกษตรกร และวิจัยเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว (๙) ประสานและอำนวยความสะดวกในการจัดหาแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องเข้าสู่ภาคการเกษตร (๑๐) ส่งเสริมและรณรงค์ป้องกันการแก้ไขปัญหาโรคเหี่ยวสับปะรด (๑๑) ส่งเสริมการผลิตสับปะรดคุณภาพและมาตรฐาน เป็นวัตถุดิบป้อนโรงงานแปรรูปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมการปลูกสับปะรดแบบเกษตรอินทรีย์ในการขยายตลาดส่งออก (๑๒) วิจัยและพัฒนาพันธุ์สับปะรดบริโภคสด เพื่อขยายและส่งเสริมการผลิตในพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกสับปะรด แต่อยู่ห่างไกลจากโรงงานแปรรูปสับปะรด รวมทั้งคำนึงถึงการป้องกันการผสมข้ามสายพันธุ์ระหว่างสับปะรดโรงงาน และสับปะรดบริโภคสด ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ (๑) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศอุตสาหกรรมสับปะรด เพื่อเป็นข้อมูลที่ใช้ในการบริหารจัดการสับปะรดทั้งระบบ โดยมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน นำเชื่อถือและใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง (๒) ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนพัฒนาอุตสาหกรรมสับปะรด เพื่อเป็นเงินทุนในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของอุตสาหกรรมสับปะรด รวมทั้งแก้ไขปัญหาสับปะรดทั้งระบบ (๓) พัฒนาระบบโลจิสติกส์สับปะรดบริโภคสด และสับปะรดโรงงาน (๔) การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ โดยคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาสับปะรดแห่งชาติ และคณะกรรมการ ๓ คณะ (การผลิต การแปรรูป การตลาด) และผ่านกลไกประชารัฐ (๕) พัฒนาระบบเว็บไซต์ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศอุตสาหกรรมสับปะรด

ส่วนที่ ๒

ความเป็นมา กลุ่มพันธุ์ และพันธุ์สับปะรดในไทย

สับปะรด : ความเป็นมา กลุ่มพันธุ์ และพันธุ์สับปะรดในไทย

สับปะรดมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ *Ananas comosus* (L.) จัดอยู่ในวงศ์โบรมีเลียซีอี (Family Bromeliaceae) มีการพบสับปะรดในทวีปอเมริกาใต้ แถบประเทศบราซิล ปารากวัย แต่แหล่งกำเนิดดั้งเดิมจะอยู่ทางตอนกลางและตอนใต้ของบราซิล ตอนเหนือของปารากวัย และอาร์เจนตินา

ชาวอินเดียนพื้นเมืองบราซิลปลูกสับปะรดกันตามบริเวณชายฝั่งตะวันออกและตอนเหนือของทวีปอเมริกาใต้ ริมฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติกและแปซิฟิกของอเมริกากลาง และหมู่เกาะต่างๆ ในแถบเวสต์อินดีสก่อนที่ชาวยุโรปจะเดินเรือไปยังซีกโลกตะวันตก

นักเดินเรือชาวสเปนคือ คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส นับเป็นชาวยุโรปที่เดินเรือแล้วไปพบสับปะรดเข้าเป็นครั้งแรกเมื่อ ค.ศ.๑๔๙๓ (พ.ศ.๒๐๓๖) ที่หมู่บ้านชาวอินเดียนพื้นเมือง และหลังจากรับประทานผลสับปะรดแล้วได้ตั้งชื่อเกาะนั้นว่า กัวเดอลูป (Guadeloupe)

ความเป็นมาของการปลูกสับปะรดในไทย

นักเดินเรือชาวสเปนและโปรตุเกสเป็นผู้เผยแพร่พันธุ์สับปะรดไปยังประเทศต่างๆ แถบตะวันออกไกลใน ค.ศ.๑๖๐๐ (พ.ศ.๒๑๔๓) พบว่าการปลูกสับปะรดกันทางอินเดียตอนใต้ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และประเทศอื่นๆ ต่อมาในช่วง ค.ศ.๑๖๘๐-๑๗๐๐ หรือราว พ.ศ.๒๒๒๓-๒๒๔๓ มีรายงานว่าพบสับปะรดในแคว้นฮัสสัมของอินเดีย เมียนมาร์ และไทย แต่ไม่ทราบว่าใครนำสับปะรดเข้ามาในประเทศไทยเป็นครั้งแรกและตั้งแต่เมื่อใด ช่วง ค.ศ.๑๖๘๐-๑๗๐๐ จะตรงกับสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช จึงมีการสันนิษฐานว่าชาวโปรตุเกส ซึ่งเข้ามาติดต่อกับประเทศไทยเป็นผู้นำสับปะรดเข้ามาและสับปะรดยุคนั้นน่าจะเป็นพันธุ์อินทรีชิตกระจายกันทั่วไปในประเทศ เป็นเวลายาวนานจนเข้าใจกันไปว่าเป็นสับปะรดพันธุ์พื้นเมืองของไทย

หากพิจารณาการกระจายพันธุ์สับปะรดเข้าสู่ประเทศในแถบเอเชีย สามารถพิจารณาได้ตามช่วงเวลา ดังนี้

ค.ศ.๑๔๙๓ (พ.ศ.๒๐๓๖) โคลัมบัสค้นพบสับปะรดเป็นครั้งแรกที่หมู่เกาะเวสต์อินดีส

ค.ศ.๑๕๕๐ (พ.ศ.๒๐๙๓) ชาวโปรตุเกสนำเข้าปลูกในอินเดียตอนใต้

ค.ศ.๑๕๕๘ (พ.ศ.๒๑๐๑) เริ่มมีการปลูกในประเทศฟิลิปปินส์

ค.ศ.๑๕๙๙ (พ.ศ.๒๑๔๒) พบการปลูกสับปะรดในเกาะชวา ประเทศอินโดนีเซีย

ค.ศ.๑๖๐๑ (พ.ศ.๒๑๔๔) มีการปลูกทางตอนเหนือของอินเดียและเนปาล

ค.ศ.๑๖๓๗ (พ.ศ.๒๑๘๐) มีการปลูกในสิงคโปร์

ค.ศ.๑๖๕๐ (พ.ศ.๒๑๙๓) มีการปลูกในเกาะไต้หวัน

ค.ศ.๑๖๖๑ (พ.ศ.๒๒๐๔) มีการปลูกในเกาะต่างๆ ในมหาสมุทรอินเดีย

ค.ศ.๑๖๘๐-๑๗๐๐ (พ.ศ.๒๒๒๓-๒๒๔๓) มีการปลูกในแคว้นฮัสสัมของอินเดีย เมียนมาร์

และไทย

จากข้อมูลข้างต้นเป็นการกล่าวถึงการกระจายตัวของสับปะรดเข้าสู่ประเทศแถบเอเชียและประเทศไทย เป็นสับปะรดกลุ่มสแปนิชซึ่งในประเทศไทยมีพันธุ์อินทรีชิต พันธุ์ภูเก็ต และพันธุ์ขาว ส่วนที่พบว่าการปลูกกันในประเทศมาเลเซียเป็นพันธุ์เซลังงอร์เขียว และฟิลิปปินส์เป็นพันธุ์ฟิลิปปินส์สีเขียวและฟิลิปปินส์สีแดง

จุดกำเนิดสับปะรดไทยที่ประจวบคีรีขันธ์

จุดกำเนิดสับปะรดไทย

สำหรับสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียนั้นจัดอยู่ในกลุ่ม Smooth Cayenne นำเข้ามาในประเทศไทยเมื่อใดยังไม่มีข้อพิสูจน์ชัดเจน แต่มีบันทึกที่สำคัญซึ่งพอจะลำดับความเป็นมาของสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียไว้ ดังนี้

คันสนีย์ เกษตรสินสมบัติ (๒๕๔๗) เขียนบทสัมภาษณ์นายประจักษ์ หัวใจเพชร และนางสุดจิต เสนียวงศ์ ณ อยุธยา ว่าใน พ.ศ. ๒๔๕๕ มีแขกปาตานจากมลายูเดินทางมาติดต่อค้าขายวัว โดยมาทางเรือผ่านอ่าวไทย แวะเข้าแม่น้ำปราณบุรี และขึ้นฝั่งที่บ้านท่าข้าม (ปัจจุบันคือบ้านฝั่งท่า หมู่ที่ ๕ ตำบลวังก้ง อำเภอบ้านลาด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) และพักค้างคืนที่บ้านผู้ใหญ่ทอง อิมทั่วโดยผู้ใหญ่ทองได้จัดอาหารมาต้อนรับแขกปาตาน ซึ่งในสำรับอาหารนั้นมีสับปะรดอินทรีชนิดซึ่งเป็นพันธุ์พื้นเมืองให้แขกรับประทานด้วย เมื่อแขกได้รับประทานแล้วได้บอกกับผู้ใหญ่ทองว่าที่เมืองของเขามีสับปะรดอร่อยมากกว่าที่นี่และในระหว่างที่แขกพักค้างคืนนั้นได้เกิดเจ็บป่วย ผู้ใหญ่ทองจึงพาไปให้พระช่วยรักษาจนหายป่วย ทำให้แขกผู้นั้นซาบซึ้งในน้ำใจผู้ใหญ่ทองมาก เมื่อแขกผู้นั้นมีโอกาสมาติดต่อการค้าที่นี้อีกครั้ง ก็ได้นำหน่อสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียมาฝากจำนวน ๕ หน่อ ให้กับผู้ใหญ่ทอง จากนั้นผู้ใหญ่ทองได้นำไปปลูกในบริเวณบ้าน เมื่อผลผลิตออกก็รู้ว่ามีรสชาติดี จึงขยายหน่อให้ลูกหลานไปปลูกเพื่อบริโภคในครัวเรือน และมีการขยายหน่อไปสู่เกษตรกรในพื้นที่เพื่อการค้าเรื่อยมา

สอดคล้องกับจารุพันธ์ ทองแถม (๒๕๒๖) ที่เขียนไว้ว่ามีผู้นำสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียเข้ามาจากประเทศอินโดนีเซียและปลูกไว้ในพื้นที่อำเภอบ้านลาด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งสับปะรดพันธุ์นี้มีรสชาติเป็นที่ชื่นชอบของผู้คนจำนวนมาก จนเป็นที่รู้จักกันทั่วไปในชื่อ **“สับปะรดบ้านลาด”** ต่อมามีการขยายพื้นที่อย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะในเขตอำเภอบ้านลาด และสามร้อยยอด ทำให้บางปีผลผลิตสับปะรดมากเกินไป ราคาสับปะรดไม่สูงนัก จึงมีการตั้งโรงงานสับปะรดกระป๋อง/แปรรูปเชิงอุตสาหกรรมครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๐๕ ที่อำเภอบ้านลาด เพื่อส่งขายตลาดในประเทศ แต่คนไทยไม่นิยมสับปะรดกระป๋องจึงมีการทดลองส่งออกต่างประเทศ ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี จึงมีการขยายการผลิตและสร้างโรงงานใหม่เกิดขึ้นตามมา ต่อมา มีการพัฒนาการผลิตมากขึ้นทำให้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์กลายเป็นแหล่งปลูกสับปะรดที่มากที่สุดในประเทศ และมีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดมากที่สุดของประเทศอีกด้วย

ประสงค์ ดังคณะภคย์ (๒๕๒๐) รายงานว่า แต่เดิมจังหวัดลำปางมีการปลูกสับปะรดพันธุ์อินทรีชิตกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปบ้างแล้ว จน พ.ศ.๒๕๖๐ จึงมีผู้นำสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เข้ามาปลูกในลำปาง ต่อจากนั้นจึงค่อยๆ แพร่หลายออกไป จนใน พ.ศ.๒๕๑๐-๒๕๑๔ เริ่มมีโรงงานผลไม้กระป๋องเข้ามาก่อตั้งและเปิดดำเนินการกิจกรรมสับปะรดกระป๋อง (โรงงานไทยเขตอำเภอห้างฉัตร) มีการส่งเสริมเกษตรกรให้ปลูกสับปะรดมากขึ้นจนเป็นที่มาของการปลูกสับปะรดในจังหวัดลำปางถึงปัจจุบัน

ทางภาคตะวันออกซึ่งเป็นแหล่งปลูกสับปะรดที่สำคัญรองจากภาคตะวันตกนั้น ปิยนาลมณีนารถ รัตนภาคและคณะ (๒๕๕๒) บันทึกคำสัมภาษณ์ลุงบุญเที่ยง สุขนิยม ผู้บุกเบิกสับปะรดในอำเภอศรีราชาไว้ว่า สับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียเข้ามาจังหวัดชลบุรีในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อ พ.ศ.๒๔๘๖-๒๔๘๗ โดยบาทหลวงเทโอฟาน (ซิน บุญยานันท์) ของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา ซึ่งได้ซื้อไร่ตะไคร้ที่ศรีราชามาทำไร่สับปะรด เพื่อนำมาเชื่อมขาย นำรายได้มาส่งเสริมการศึกษาและเป็นค่าใช้จ่ายของโรงเรียน เขาใช้ชื่อสับปะรด AC ตัดตรา AC เลยเป็นเรื่องโด่งดัง ขึ้นชื่อเรื่องสับปะรดคุณภาพ สับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียชื่อใหม่คือ **“สับปะรดศรีราชา”** โดยโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา นับว่าเป็นแหล่งผลิตเริ่มต้นในจังหวัดชลบุรี

ลุงบุญเที่ยงให้ข้อมูลต่อว่า สับปะรดที่ดังที่สุดคือ สับปะรดศรีราชา เริ่มจากของโรงเรียนอัสสัมชัญฯ ใช้ชื่อสับปะรด AC ตัดตราที่ขั้วเลย ถ้าเป็นสับปะรด AC แล้วราคาแพงมาก คุณภาพดี มีการนำผลผลิตเข้ากรุงเทพฯ ลุงบุญเที่ยงเองได้เริ่มต้นปลูกสับปะรดไม่กี่ร้อยต้น โดยไปขออนุญาตจากบาทหลวงเก็บเอาหน่อที่เขาทิ้งแล้วมาบำรุง ขยายพันธุ์ พอมีเงินจึงไปซื้อหน่อดีๆ จากคนที่อยู่ใกล้ๆ กับไร่ของบาทหลวง ซึ่งทำมาก่อนแล้วค่อยๆ ขยายพันธุ์เพิ่มมากขึ้น พอถึงฤดูเก็บเกี่ยวสับปะรดช่วงเดือนเมษายน จะนำไปขายที่หน้าโรงเรียนอัสสัมชัญฯ และตลาดศรีราชาเป็นประจำทุกวัน

หลายปีต่อมา ลุงบุญเที่ยงมีไร่สับปะรดขนาดใหญ่และจัดเป็นผู้ที่มีไร่สับปะรดมากที่สุดในอำเภอศรีราชาด้วย แต่ขายเป็นสับปะรดผลสด เมื่อมีชื่อเสียงและปริมาณผลผลิตมากขึ้น จึงมีนักลงทุนเข้ามาศึกษาข้อมูลต่างๆ แล้วมีการลงทุนสร้างโรงงานขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๐๘ ชื่อ **“โรงงานอาหารสยาม”** นับว่าเป็นแหล่งผลิตที่เริ่มต้นของอุตสาหกรรมสับปะรดของภาคตะวันออกต่อจากภาคตะวันตก จากนั้นมีการขยายการปลูกสับปะรดไปทางจังหวัดระยอง เขตอำเภอบ้านค่าย และอำเภอปลวกแดง มีการผลิตสับปะรดกระป๋องและโรงงานแห่งแรกของระยองใน พ.ศ.๒๕๑๔ ชื่อ **“โรงงานสยามอุตสาหกรรมการเกษตร สับปะรดและอื่นๆ” (SAICO)** แปรรูปสับปะรดส่งขายต่างประเทศ ซึ่งทั้งสองโรงงานเป็นต้นแบบทางภาคตะวันออก และได้มีการนำวิชาการใหม่ๆ มาส่งเสริมชาวไร่ พร้อมจัดรูปแบบการส่งเสริมที่เป็นระบบเรียกว่า ระบบการทำสัญญาข้อตกลงซื้อขายสับปะรด หรือที่รู้จักกันในชื่อ **“คอนแทร็คฟาร์มมิ่ง” (Contract Farming)** และมีการพัฒนาการผลิตมาจนถึงปัจจุบัน

สำหรับภาคใต้ซึ่งเป็นแหล่งปลูกสับปะรดภูเก็ตหรือพันธุ์สวี มีรายงานในระบบข้อมูลว่าเจ้าเมืองหลังสวนชื่อ **“พระยาจตุรราชโกศการ” (คอซิมเต็ก ณ ระนอง)** นำพันธุ์สับปะรดเข้ามาจากเมืองปีนังประเทศมาเลเซีย เพื่อแจกจ่ายให้ชาวบ้านในอำเภอสวี อาณานิคมของอังกฤษ ซึ่งให้ผลดีในการปลูกแซมในสวนมะพร้าวและในสวนยางพารา ในระยะที่ต้นยางพารายังมีขนาดเล็กการปลูกจึงแพร่หลายมาจนถึงปัจจุบันแล้วกระจายไปในหลายจังหวัดของภาคใต้ รวมทั้งภูเก็ต พังงาและชุมพร

ความสำคัญทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน

จากจุดเริ่มต้นการนำสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวียเข้ามาปลูกในประเทศไทยแรกๆ เป็นการปลูกเพื่อค้าขายกันในท้องถิ่น/ชุมชน ก่อนขยายสู่พื้นที่ข้างเคียงและต่างจังหวัดในรูปของสับปะรดผลสด จนเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕-๒๕๐๘ เริ่มมีการแปรรูปเป็นสับปะรดกระป๋องที่โรงงานเขตอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในพ.ศ. ๒๕๑๔ เริ่มส่งออกผลิตภัณฑ์แปรรูปจำนวน ๑๐,๐๐๐ ตัน มูลค่า ๔๔ ล้านบาท จากนั้นมีการขยายปริมาณด้านการผลิตและการส่งออก จนประเทศไทยมีเกษตรกรผู้ผลิตสับปะรดประมาณ ๔๐,๐๐๐ ครอบครัวยุคครอบคลุมหลายจังหวัด

ใน พ.ศ. ๒๕๕๙ มีจังหวัดที่ปลูกสับปะรดทั้งสิ้น ๔๖ จังหวัด พื้นที่ปลูกสับปะรดทั้งสิ้น ๑,๑๘๔,๐๘๘ ไร่ จำนวนผู้ปลูก ๔๓,๓๗๓ ราย ผลผลิตรวม ๒,๔๗๕,๙๕๕ ตัน ผลผลิตต่อไร่ ๑๕,๐๐๒ กิโลกรัม ราคาขาย ๒๐.๗๑ บาทต่อกิโลกรัม (ที่มา ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร Online กรมส่งเสริมการเกษตร <http://production.coae.go.th> ข้อมูล ณ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐)

การแบ่งกลุ่มพันธุ์

สับปะรดที่ปลูกกันทั่วโลกมีมากมายหลายชนิด แต่สามารถจำแนกเป็นกลุ่มพันธุ์ตามเกณฑ์คุณภาพและรสชาติ ซึ่งใช้รูปพรรณสัณฐานภายนอกที่สังเกตได้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน แบ่งออกได้เป็น ๕ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม Smooth Cayenne, กลุ่ม Queen, กลุ่ม Spanish, กลุ่ม Maipure หรือ Perolera และกลุ่ม Abacaxi หรือ Pernumbuco

จากข้อกำหนดข้างต้น โดยอาศัยจากรูปพรรณสัณฐานเป็นเกณฑ์ สามารถจำแนกสับปะรดที่ปลูกในประเทศไทยออกเป็น ๓ กลุ่มพันธุ์ คือ

๑. กลุ่ม Smooth Cayenne สับปะรดในกลุ่มนี้มีรสชาติหวานอมเปรี้ยว ได้แก่ พันธุ์ปัตตาเวีย นางแล ห้วยมุ่น บ้านคา ปราณบุรี ศรีราชา ท้ายวัง ปากป่า และ MD๒

๒. กลุ่ม Queen สับปะรดกลุ่มนี้มีรสชาติดี มีกลิ่นหอม เนื้อกรอบ มีสีเหลืองทองปนส้ม สีเนื้อสม่ำเสมอ ได้แก่ พันธุ์สวี ทรายทอง ภูเก็ต ภูเก็ต เพชรบุรี ๑ สิงคโปร์ปัตตาเวีย ปัตตานี

๓. กลุ่ม Spanish สับปะรดในกลุ่มนี้มีรสเปรี้ยว ผลขนาดเล็ก เนื้อเหลืองครีม ได้แก่ พันธุ์อินทรชิตแพง และพันธุ์อินทรชิตขาว

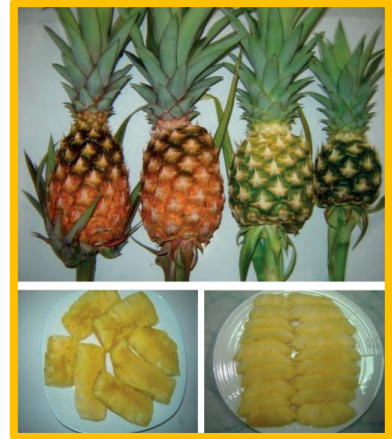
พันธุ์สับปะรดในประเทศไทย

จากการรวบรวมข้อมูลสายพันธุ์สับปะรดที่มีการปลูกเพื่อการบริโภคผลสดและการแปรรูปทางอุตสาหกรรมในประเทศไทย ซึ่งเรียกชื่อแตกต่างกันตามพันธุ์และแหล่งที่ปลูก ดังนี้

๑. พันธุ์ปัตตาเวีย สับปะรดพันธุ์นี้มีชื่อเรียกแตกต่างกัน เช่น สับปะรดศรีราชา สับปะรดปราณบุรี ลักกะตา พันธุ์ดำตาแดง ลักษณะทั่วไป มีทรงต้นใหญ่กว่าพันธุ์อื่นๆ ใบมีสีเขียว ผิวใบด้านบนเป็นเงามัน ขอบใบเรียบ อาจมีหนามที่ปลายใบเล็กน้อย ช่อดอกมีดอกย่อยประมาณ ๑๕๐ ดอก กลีบดอกสีม่วงอมน้ำเงิน (จารุพันธ์, ๒๕๒๖) ผลมีขนาดใหญ่ น้ำหนัก ๒-๖ กิโลกรัม ก้านผลสั้น เปลือกผลสีเขียว รูปทรงกระบอก หรืออาจมีโคนใหญ่ปลายเรียว เนื้อละเอียด สีเหลือง แกนใหญ่ รสหวานแหลม มีเยื่อใยในเนื้อ ผลเมื่อแก่จะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอมเขียว เหลืองส้ม หรืออาจจะไม่เปลี่ยนสี ตาค่อนข้างลึก และเปลือกหนา

๒. พันธุ์อินทรีขีดแดง สับปะรดพันธุ์นี้นับว่าเป็นพันธุ์ดั้งเดิมของประเทศไทย ลักษณะทั่วไปจะมีหนามแหลมคม รูปโค้งงอ สีน้ำตาลอมแดงที่ขอบใบ ใบสีเขียวอ่อน ใบด้านในเป็นมัน ไม่เป็นร่องชัดเจนเหมือนกับพันธุ์ปัตตาเวีย ขอบใบทั้งสองข้างจะมีแถบ สีน้ำตาลตามยาว ผลมีขนาดเล็ก ผลอ่อนมูนเด่น ตาลึก เนื้อใน สีเหลืองทอง รสหวานอ่อน ไม่หอมจัด มีเยื่อใยมาก ไม่เหมาะกับการทำอุตสาหกรรม เพราะผลขนาดเล็กเกินไป มักจะแตกตะเกียงที่ก้านผล แต่ทนทานต่อโรคเน่าได้ดี

๓. พันธุ์อินทรีขีดขาว ลักษณะของทรงพุ่มค่อนข้างเตี้ย ใบแคบและสั้นกว่าพันธุ์อินทรีขีดแดง ใบสีเขียวอมเหลืองหรือเขียวใบไม้ ขอบใบหนามงอโค้งสู่ปลายใบ เนื้อผลสีเหลืองทอง รสหวานอ่อน คุณภาพของเนื้อไม้ดีนัก ผลมีหลายลูก ขนาดผลเล็กพอๆ กับพันธุ์อินทรีขีดแดง

๔. พันธุ์ภูเก็ท สับปะรดพันธุ์นี้มีชื่อเรียก เช่น สับปะรดฝรั่ง พันธุ์สวี พันธุ์ชุมพร ลักษณะทรงพุ่มปานกลาง ใบสีชมพูปนแดง ขอบใบมีหนามเรียงตัวกันเป็นระเบียบ ขนาดของผลเล็กกว่าทุกพันธุ์ ผลเป็นรูปทรงกระบอกได้สัดส่วน น้ำหนักผล ๐.๕-๑ กิโลกรัม ปริมาณเยื่อใยในเนื้อต่ำมาก เนื้อเหลืองสด รสชาติหวานหอม กรอบดีมาก ไม่ค่อยพบตะเกียง มีหน่อดินมาก ตาแน่นเด่นชัดและลึก ขนตาย่อยบาง แกนใหญ่แต่กรอบ ปัจจุบันเป็นที่นิยมกันมากในการบริโภคสด โดยเฉพาะทางภาคใต้จะปลูกแซมสวนมะพร้าวและยางพาราปลูกใหม่ ซึ่งเป็นแหล่งปลูกที่สำคัญคือ จังหวัดภูเก็ต ชุมพร และตรัง

๕. พันธุ์นางแล บางคนเรียกพันธุ์น้ำผึ้ง อาจจัดได้ว่าเป็นพันธุ์ย่อย (sub-variety) ของพันธุ์ปัตตาเวีย เพราะมีลักษณะของลำต้น ใบ ดอก และรูปร่างอื่นๆ คล้ายคลึงกับสับปะรดในกลุ่ม Cayenne ทรงพุ่มไล่เลี่ยกัน ขอบใบเรียบไม่มีหนาม อาจมีบ้างที่ปลายใบ ขนาดผลเล็กกว่า มีทรงผลกลม แต่ข้อดีของสับปะรดพันธุ์นี้คือ ผลอ่อนค่อนข้างโปนยื่นออกมาภายนอกผล เปลือกบาง เมื่อปอกเปลือกจึงไม่มีส่วนของตาฝังอยู่ข้างใน

๖. สับปะรดตราดสีทอง เป็นสับปะรดสายพันธุ์ควีน (Queen) หรือภูเก็ท ที่มีคุณภาพดี ปลูกง่าย ปลูกได้ตลอดทั้งปี มีผลขนาดใหญ่ หวาน กรอบ อร่อย ใบแคบและยาวสีเขียวอ่อนมีแถบหรือเส้นสีแดงตอนกลางใบ ที่ขอบใบมีหนามสีแดงรูปโค้ง จุกมีหนามเหมือนใบ ส่วนผลเป็นรูปทรงกระบอกสม่ำเสมอ เปลือกบาง เปลือกสีเขียวอมส้ม ผลแก่สีเหลืองทั้งผล ตาแน่นและลึก ขนาดของผลหนัก ๑.๒-๑.๕ กิโลกรัม เนื้อมีสีเหลืองเข้ม ละเอียด ไม่ฉ่ำน้ำ เยื่อใยน้อย มีช่องว่างในเนื้อ แกนกลางเล็กสม่ำเสมอ เนื้อและแกนกรอบ รสหวานมาก มีกลิ่นหอม มีความหวาน ๑๘.-๒๐ องศาบริกซ์ สับปะรดตราดสีทองปลูกได้ทุกพื้นที่ในจังหวัดตราด แต่เจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ที่เป็นที่นิยมปลูกมากอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดตราด รองลงมาได้แก่ อำเภอลือเม็ง และอำเภอบ่อไร่

๖. สับปะรดศรีราชา ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI : Geographical Indication) เมื่อ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นพันธุ์ปัตตาเวีย รูปร่างกลมรี มีปลายจุกแหลม น้ำหนักผล ๑.๕-๓.๕ กิโลกรัม ก้านผลสั้น มีใ้ใหญ่ตาซ้อนข้างต้น เปลือกผิวผลดิบมีสีเขียวคล้ำ ผลสุกมีสีเขียวอมเหลืองอมส้ม เนื้อละเอียดสีเหลืองอ่อน แต่จะเป็นสีเข้มในฤดูร้อน รสชาติหวานฉ่ำ มีน้ำมาก มีกลิ่นหอม เก็บเกี่ยวผลผลิตได้เกือบทั้งปี โดยผลผลิตออกมากช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน และตุลาคม-ธันวาคม พื้นที่ปลูกเป็นที่ลาดเนินเขา มีภูเขาเล็กๆ กระจายทั่วไป พื้นที่ราบลุ่ม และที่ราบชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของอำเภอไทย ดินมีค่าความเป็นกรดต่าง (pH) ประมาณ ๔.๕-๖ เนื่องจากมีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล จึงได้รับอิทธิพลลมทะเลสม่ำเสมอ ทำให้มีฤดูฝนที่ฝนตกชุกในช่วงเดือนสิงหาคม-ตุลาคม ฤดูหนาวอากาศไม่แล้งมาก ฤดูร้อนไม่ร้อนจัด จากสภาพดังกล่าวมีความเหมาะสมในการปลูกสับปะรดและทำให้สับปะรดที่ได้มีรสชาติหวาน มีน้ำมาก กลิ่นหอม เป็นสับปะรดน้ำหรือสับปะรดแปะ โดยพึงเลี่ยงจากการใช้น้ำฉีดหรือใช้ไม้เคาะ จึงเป็นที่รู้จักของผู้บริโภคในนาม “สับปะรดศรีราชา”

๘. สับปะรดห้วยมุ่น สับปะรดพันธุ์ดีของจังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นพันธุ์ปัตตาเวียจากจังหวัดระยอง ชลบุรี แต่เมื่อนำมาปลูกที่ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาดอุดรดิตถ์ ซึ่งพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นดอยสูง ที่เชิงเขา สูงจากระดับน้ำทะเลไม่ต่ำกว่า ๔๐๐ เมตร สับปะรดห้วยมุ่นเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดอุดรดิตถ์ มีลักษณะที่ดีหลายประการ เป็นที่ต้องการของตลาดและผู้บริโภค เช่นเนื้อมีสีเหลืองอมน้ำผึ้ง รสชาติหวานฉ่ำ ตาไม่ลึก ทำให้มีส่วนของเนื้อมาก ผลค่อนข้างเล็ก น้ำหนัก ๑-๓ กิโลกรัม รับประทานแล้วไม่ระคายคอ ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกประมาณ ๑๓,๐๐๐ ไร่ พื้นที่ให้ผลผลิตแล้วประมาณ ๙,๕๐๐ ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ย ๖ ตัน/ไร่ ฤดูกาลปลูกอยู่ในช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม จุดเด่นของสับปะรดที่นี่คือ เกษตรกรจะเน้นผลิตในฤดู ไม่ใช่ถ่านแก๊สบังคับผลเพื่อเร่งตาออก การเกิดผลจึงเป็นไปตามธรรมชาติ เมื่อผลเริ่มโต จะใช้เศษหญ้าห่อหุ้มรอบผล ป้องกันแสงแดดเผาผลสับปะรดซึ่งจะทำให้ผลไหม้ ส่วนรสชาติให้รสหวานฉ่ำ การเน้นผลิตในฤดูเช่นนี้ถือเป็นลักษณะเด่นของสับปะรดห้วยมุ่น เนื้อผลสีเหลืองเข้มฉ่ำเหมือนน้ำผึ้ง รสชาติหวานแหลม เยื่อใยต่ำ เหมาะกับการรับประทานผลสด

๙. สับปะรดภูแลเชียงราย ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เมื่อ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ เป็นสับปะรดในกลุ่มควิน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ นายอเนก ประทีป ณ ถลาง อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้นำหน่อพันธุ์สับปะรดภูเก็ต จากจังหวัดภูเก็ตมาปลูกครั้งแรกที่ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สภาพภูมิศาสตร์ทำให้สับปะรดภูแลมีลักษณะที่แตกต่างจากสับปะรดภูเก็ต คือขนาดผลเล็ก มีน้ำหนักตั้งแต่ ๐.๑๕-๑ กิโลกรัม จุกมีลักษณะชี้ตรง ความยาวของจุกเฉลี่ย ๑-๑.๕ เท่าของความยาวผล ตาผลเต่งตึง โปนออกมาจากผลอย่างเห็นได้ชัด เปลือกค่อนข้างหนา เหมาะสำหรับการขนส่งระยะไกล เมื่อสุกเปลือกผลจะมีสีเหลืองหรือเหลืองปนเขียว เนื้อสีเหลือง กรอบ กลิ่นหอม แกนสับปะรดกรอบรับประทานได้ รสชาติมีความหวานปานกลางระหว่าง ๑๔-๑๖ องศาบริกซ์ ใบเรียวยาวเล็ก สีเขียวอ่อนและมีแถบสีชมพูบริเวณกลางใบ ขอบใบมีหนามเรียงชิดติดกันตลอดความยาวของใบ ปลูกได้ตลอดปี เก็บเกี่ยวหลังจากออกดอกประมาณ ๑๒๐-๑๕๐ วัน ขึ้นกับฤดูกาล เรียกชื่อสับปะรดดังกล่าวว่า “สับปะรดภูแล” โดยการนำเอาชื่อ “ภูเก็ต” ซึ่งเป็นแหล่งปลูกเดิมมาผสมคำกับแหล่งปลูกใหม่คือ “นางแล”

๑๐. สับปะรดภูเก็ต ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เมื่อ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๐ หมายถึงสับปะรดที่อยู่ในกลุ่มสายพันธุ์ควีน ซึ่งปลูกในอำเภอเมือง อำเภอกะทู้และอำเภอดาง จังหวัดภูเก็ต ลักษณะใบมีสีเขียวอ่อน มีแถบสีแดงบริเวณกลางใบ ขอบใบเรียบ มีหนามสีแดงตลอดความยาวของใบ ผลรูปทรงกระบอก ขนาดกลาง มีน้ำหนักตั้งแต่ ๐.๙-๑.๖ กิโลกรัม ตัวจุกมีลักษณะตรงหรือเอียงด้านใดด้านหนึ่ง ความยาวของจุกโดยเฉลี่ย ๑/๓-๓/๔ ของความยาวผลตามผลลึก เนื้อมีสีเหลืองเข้มสม่ำเสมอ กลิ่นหอม เยื่อใยน้อย รสชาติหวานกรอบ แก่นผลมีความกรอบมากรับประทานได้ ปริมาณกรดเฉลี่ยร้อยละ ๐.๖ และมีความหวานอยู่ระหว่าง ๑๗-๒๐ องศาบริกซ์ เกาะภูเก็ตประกอบด้วยพื้นที่ลาดชันแบบภูเขา ที่ราบเชิงเขา และที่ราบต่ำ พื้นที่ร้อยละ ๗๐ เป็นภูเขาทอดยาวตามแนวเหนือใต้ ภูเขาส่วนมากอยู่ทางด้านตะวันตก ทำให้ราบชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกแคบ ทางด้านเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือเป็นที่ราบสูง มีคลองสายสั้นๆ ไหลลงทางตอนใต้และตะวันออก เนื้อดินเป็นดินร่วนดินร่วนปนเหนียว ดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียวปนทราย ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินเหนียว

๑๑. พันธุ์เพชรบุรี ๑ เป็นสับปะรดกลุ่มควีนที่มีการปรับปรุงสายพันธุ์จากประเทศไต้หวัน โดยกรมวิชาการเกษตรที่ศูนย์วิจัยพืชสวนเพชรบุรี ลักษณะทั่วไปนั้นเป็นผลสับปะรดขนาดใหญ่ น้ำหนัก ๑.๕-๒ กิโลกรัม ตาโต ร่องตาสีดำ คล้ายพันธุ์ตราดสีทอง ส่วนรอยต่อระหว่างจุกและผลจะคอดคล้ายคอขวด (bottom neck) ชัดเจนมาก เปลือกผลอ่อนสีเขียวเข้ม เมื่อแก่เปลี่ยนเป็นเหลืองอมเขียว สีเหลืองและเหลืองอมส้ม ตาย่อยแกะออกเป็นยวงได้คล้ายยวงขนุน เนื้อสีเหลืองเข้มตลอดผล เยื่อใยน้อย รสชาติหวาน กลิ่นหอม ความหวาน ๑๖-๒๐ องศาบริกซ์ ขอบใบมีหนามแหลมคม จุกมีหนาม ช่วงผลแก่จะมีหน่อข้างและตะเกียงแตกออกมาจำนวนมาก

๑๒. พันธุ์เพชรบุรี ๒ เป็นสับปะรดที่นำสายพันธุ์เข้ามาจากฮาวาย ผลใหญ่มาก น้ำหนักผล ๒-๔ กิโลกรัม อายุการบังคับดอกนานกว่าทุกสายพันธุ์ ใบไม่มีหนาม เนื้อสีขาว อ่อนนุ่ม ฉ่ำน้ำ รสชาติหวานมาก ความหวาน ๑๖-๒๐ องศาบริกซ์ เป็นสับปะรดที่ให้จำนวนหน่อที่น้อยกว่าทุกสายพันธุ์

๑๓. พันธุ์ภูขาวหรือไซโก้เบอร์ ๖ เป็นสับปะรดที่พัฒนาขึ้น โดย รศ.จารุพันธ์ ทองแถม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในโครงการวิจัยร่วมกับบริษัท ไซโก้ จังหวัดระยอง ขนาดผลน้ำหนัก ๑.๒-๑.๕ กิโลกรัม ผลอ่อนเปลือกสีเขียวอ่อน เมื่อสุกจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองทองสวยงามทั้งผล ส่วนตัวระหว่างจุกกับผลเป็นลักษณะคอดคล้ายคอขวดเหมือนพันธุ์เพชรบุรี ๑ แต่ใบและจุกของพันธุ์ขาวไม่มีหนามคือ ขอบใบเรียบ เรียวบาง-แคบกว่าทุกสายพันธุ์ เนื้อสีเหลืองทองตลอดผล เนื้อนุ่มไม่มีเยื่อใย เคี้ยวไปไม่ติดฟัน มีกลิ่นหอม ความหวาน ๑๖-๒๒ องศาบริกซ์

๑๔. พันธุ์ MD๒ หรือคนไทยตั้งชื่อใหม่ว่า “พันธุ์เหลืองสามร้อยยอด” “พันธุ์หอมสุวรรณ” เป็นสับปะรดลูกผสมจากฮาวาย สหรัฐอเมริกา ใช้บริโภคผลสดที่มีส่วนแบ่งการตลาดมากที่สุด ด้วยคุณลักษณะที่โดดเด่นกว่าสับปะรดทุกสายพันธุ์ ลักษณะผลเป็นทรงกระบอก ตาโต ผิวเปลือกเขียวเข้ม เมื่อสุกจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองตลอดผล เนื้อในสีเหลืองทองสม่ำเสมอตลอดผล ค่าความหวาน ๑๗-๒๐ องศาบริกซ์ รสชาติหวานอมเปรี้ยวนิดๆ มีวิตามินซีมากกว่า ๔ เท่าหากเทียบกับพันธุ์ปัตตาเวีย ขนาดผลโตสม่ำเสมอ กลิ่นหอม คล้ายกับพันธุ์ตราดสีทองและพันธุ์ภูเขา

การปลูกสับปะรด

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

สับปะรดต้องการอากาศค่อนข้างร้อนอุณหภูมิที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง ๒๓.๙-๒๙.๔ องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนที่ต้องการอยู่ในช่วง ๑,๐๐๐-๑,๕๐๐ มิลลิเมตรต่อปี แต่ต้องตกกระจายสม่ำเสมอตลอดปี และมีความชื้นในอากาศสูง

สับปะรดขึ้นได้ในดินแทบทุกชนิด ที่ระบายน้ำดี แต่ชอบดินร่วน ดินร่วนปนทราย ดินปนลูกรัง ดินทรายชายทะเล และชอบที่ลาดเท เช่น ที่ลาดเชิงเขา สภาพความเป็นกรด-ด่าง ของดินควรเป็นกรดเล็กน้อย คือ ตั้งแต่ ๔.๕-๕.๕ แต่ไม่เกิน ๖.๐

แหล่งปลูก

แหล่งปลูกสับปะรดที่สำคัญของไทยอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่อยู่ใกล้ทะเลได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา จันทบุรี ตราด และจังหวัดต่างๆ ในภาคใต้ เช่น ภูเก็ต พังงา ชุมพร ซึ่งนิยมปลูกในสวนยาง

ปัจจุบันมีการปลูกสับปะรดในจังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณริมแม่น้ำโขง และอีกหลายจังหวัดในภาคเหนือ การปลูกสับปะรดในพื้นที่ที่อยู่ใกล้ทะเลนี้ จะต้องคำนึงถึงความชื้นในอากาศเป็นสำคัญ เพราะจะมีผลต่อการเจริญเติบโตและคุณภาพของผลสับปะรด ดังนั้น ควรเลือกปลูกในบริเวณที่มีความชื้นในอากาศสูง เช่น ที่ราบระหว่างภูเขา ที่ลาดเชิงเขา บริเวณใกล้ป่าหรือแหล่งน้ำ

วิธีการปลูกสับปะรดด้วยตนเอง

วัตถุดิบและอุปกรณ์

- * ผลสับปะรด
- * กระถาง
- * ดิน
- * น้ำ
- * แก้วน้ำ
- * ไม้จิ้มฟัน
- * ปุ๋ย

ส่วนที่ ๑ การเตรียมสับปะรดให้พร้อมปลูก

๑. เลือกสับปะรดลูกสดๆ โดยดูจากใบสีเขียวที่เต่งตึงไม่กลายเป็นสีเหลืองหรือน้ำตาล เนื้อของผลต้องเป็นสีน้ำตาลทอง สัมผัสเนื้อแล้วแน่น ลองดมว่าสับปะรดลูกนั้นสุกแล้วหรือยัง ถ้าสุกจะส่งกลิ่นหวานฉุนซึ่งแสดงว่าสับปะรดลูกนั้นเหมาะที่จะนำมาปลูกแล้ว

- ตรวจสอบให้แน่ใจว่าสับปะรดสุกดีแล้ว มิฉะนั้นจะไม่สามารถปลูกได้
- ตรวจสอบให้แน่ใจเช่นกันว่าสับปะรดไม่สุกมากเกินไปโดยการดึงใบสับปะรดสักสองสามใบ หากใบหลุดติดมือออกมาแสดงว่าสับปะรดลูกนั้นสุกมากเกินไปที่จะนำไปปลูกได้
- ตรวจสอบว่าสับปะรดผลนั้นมีเปลือกหรือไม่ จะเห็นตัวเปลือกเป็นจุดสีเทาๆ อยู่ทีบริเวณโคนใบ

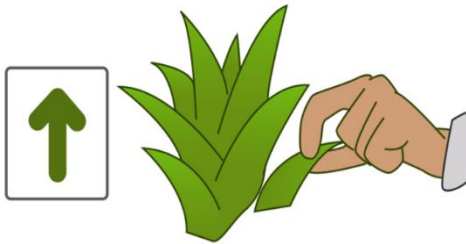

๒. บิดโคนใบหรือ “ตะเกียง” ของผลสับปะรดออก จับผลสับปะรดด้วยมือหนึ่งและจับโคนใบของยอดสับปะรด ซึ่งมีอีกชื่อหนึ่งว่า ตะเกียง ด้วยอีกมือแล้วบิดให้ตะเกียงหลุดออกจากผล เพื่อให้ใบอยู่ในสภาพเดิม และมีเนื้อสับปะรดติดมาที่โคนให้น้อยที่สุด โดยเราไม่ต้องจำเป็นต้องใช้เนื้อจากผลในการปลูกเลย

○ ถ้าคุณไม่สามารถบิดตะเกียงออกจากผลได้ ก็ใช้มีดเฉือนตะเกียงออกมาและหั่นเนื้อสับปะรดที่ติดโคนมาด้วยออกให้หมด

○ ตรวจสอบว่าบริเวณโคนที่ใบแต่ละใบงอกออกมาอยู่ในสภาพสมบูรณ์ เพราะเป็นบริเวณที่รากจะงอกออกมา หากบริเวณนี้ได้รับความเสียหายจะทำให้ไม่สามารถปลูกได้

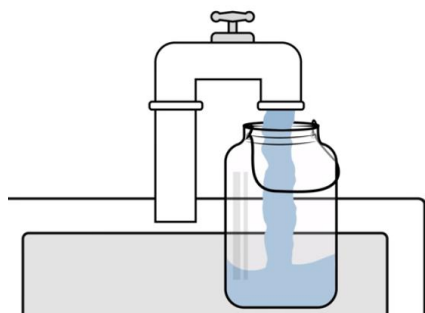

๓. ลอกใบที่อยู่ด้านล่างของโคนออกให้เห็นลำต้นยาวประมาณ ๒-๓ นิ้ว เพื่อให้รากงอกได้ง่ายขึ้นเมื่อนำไปปลูก และหั่นเนื้อสับปะรดที่ติดออกมาให้หมดโดยให้โคนอยู่ในสภาพสมบูรณ์

๔. วางตะเกียงคว่ำหัวลงและทิ้งไว้ประมาณ ๑ สัปดาห์ให้แห้ง ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่รอยที่คุณตัดและดึงใบออกจะแห้งขึ้นก่อนที่จะนำไปปลูก

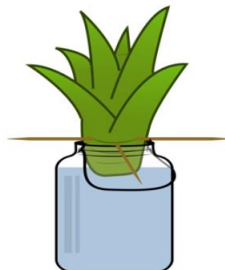
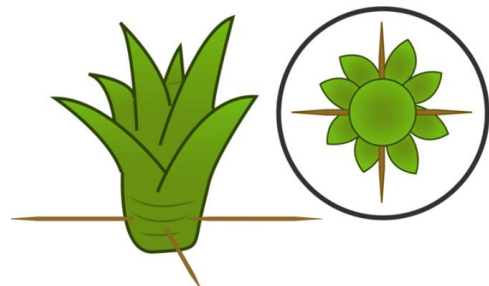

ส่วนที่ ๒ การแช่ตะเกียงสับปะรด

๑. เติมน้ำใส่แก้ว กรุณาเลือกแก้วน้ำที่มีปากแก้วขนาดใหญ่พอที่จะแช่ตะเกียงได้แต่ต้องไม่ใหญ่เกินไปเพราะจะต้องวางตะเกียงไว้ที่ปากแก้วได้โดยไม่ทำให้จมน้ำไปทั้งชิ้น

๒. ปักไม้จิ้มฟัน ๒-๓ อันที่โคนตะเกียงตรงยอดลำต้น โดยปักให้ลึกพอสมควรเพื่อให้สามารถรับน้ำหนักของตะเกียงเมื่อแขวนไว้ตรงปากแก้วน้ำได้

๓. ใส่ตะเกียงลงในน้ำ โดยให้ไม้จิ้มฟันวางอยู่บนปากแก้ว ลำต้นของตะเกียงจุ่มในน้ำและใบโผล่พ้นน้ำ

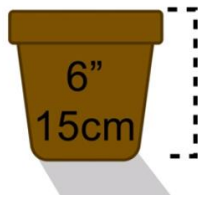

๔. วางแก้วน้ำโกลัสน้ำต่างที่แสงแดดส่องถึงและรอให้รากงอกออกมา ปกติแล้วจะใช้เวลาหลายวันหรือ ๒-๓ สัปดาห์กว่าที่รากสีขาวจะงอกออกมาและโตขึ้น

- วางตะเกียงที่แช่น้ำในที่ที่มีอุณหภูมิที่เหมาะสม ไม่ร้อนหรือเย็นจนเกินไป
- เปลี่ยนน้ำทุกๆ ๒-๓ วัน เพื่อป้องกันเชื้อรา

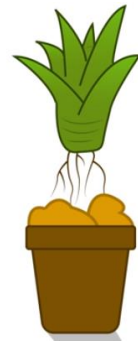

ส่วนที่ ๓ การนำตะเกียงสับปะรดไปปลูก

๑. เตรียมดินสำหรับตะเกียง โดยใส่ดินร่วนสำหรับปลูก ที่มีส่วนผสมของวัสดุอินทรีย์ประมาณ ๓๐% ในกระถางขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๖ นิ้ว อัตราส่วนผสมของดินนี้มีแร่ธาตุที่เหมาะสมกับต้นสับปะรด

๒. นำตะเกียงไปปลูกในกระถาง เมื่อรากงอกได้ ๒-๓ นิ้วจึงจะสามารถนำตะเกียงไปปลูกในดินได้ คุณต้องรอให้รากมีความยาวที่เหมาะสมจริงๆ เพราะหากนำไปปลูกเร็วเกินไปจะไม่ได้ผลดี กัดดินรอบๆ โคนตะเกียงให้แน่นดีและต้องระวังไม่ให้มีดินอยู่บนใบเลย

๓. คอยดูแลให้ตะเกียงที่ปลูกขึ้นและอบอูน เนื่องจากสับปะรดชอบแดด อากาศอบอูนและชื้น โดยในตอนกลางคืนอุณหภูมิจะต้องไม่ต่ำกว่า ๑๘ องศาเซลเซียส (๖๕ องศาฟาเรนไฮต์) หากอากาศแห้งต้องหมั่นพรมน้ำ

- คุณสามารถวางกระถางไว้นอกบ้านได้ถ้าอยู่ในเขตอากาศอบอูน แต่ในประเทศที่มีอากาศหนาวเย็นจัดในฤดูหนาวจะต้องวางกระถางในร่ม และวางไว้บริเวณหน้าต่างที่มีแสงแดดส่องถึง เนื่องจากสับปะรดเป็นพืชที่ต้องโดนแดดจัดตลอดทั้งปี

๔. รดน้ำและเติมปุ๋ยให้ต้นสับปะรด โดยรดน้ำเล็กน้อยหนึ่งครั้งต่อสัปดาห์ และใส่ปุ๋ยที่มีระดับความเข้มข้นปานกลางสองครั้งต่อเดือน ในช่วงฤดูร้อน

๕. รอให้สับปะรดออกดอก ซึ่งอาจกินเวลาหลายปี แต่สุดท้ายแล้วจะมีกรวยสีแดงโผล่ขึ้นมาจากกลางโคนใบตามด้วยดอกสีฟ้าและผลสับปะรดซึ่งใช้เวลาประมาณ ๖ เดือนในการพัฒนาให้เป็นผลที่สมบูรณ์ ผลสับปะรดจะพัฒนาจากดอกเหนือพื้นดินตรงกลางต้น

คำแนะนำ

- ขอแนะนำให้ปลูกสับปะรดพร้อมกันสองกระถาง เพื่อไว้ในกรณีที่กระถางใดกระถางหนึ่งไม่ประสบความสำเร็จ คุณจะได้มีสับปะรดอีกต้นไว้สำรอง
- เพื่อเร่งดอกให้บาน ให้นำกระถางต้นสับปะรดไปใส่ในถุงที่มีผลแอปเปิ้ลสุกงอมผ่าครึ่ง ๒ ผล ก๊าซเอทิลีนที่แอปเปิ้ลปล่อยออกมาจะช่วยเร่งดอกให้บานเร็วขึ้น
- ต้นสับปะรดที่จะออกผลที่โตเต็มที่ได้นั้นต้องมีขนาดทรงพุ่มใหญ่ประมาณ ๑.๘ เมตรและสูง ๑.๘ เมตร จึงไม่ต้องประหลาดใจถ้าหากต้นสับปะรดของคุณที่มีขนาดเล็กกว่านี้ให้ผลผลิตที่มีขนาดเล็กกว่าที่ขายในซูเปอร์มาร์เก็ตทั่วไป
- ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษถ้าคุณใช้สับปะรดป่า เพราะน้ำเลี้ยงของต้นสับปะรดป่าที่ยังไม่สุกมีเอ็นไซม์ที่แรงมากและทำให้ผิวของคุณระคายเคืองได้

ส่วนขยายพันธุ์และการขยายพันธุ์

ส่วนต่างๆ ที่ใช้ในการขยายพันธุ์สับปะรด มีดังนี้

- ๑. หน่อดิน** เกิดจากตาที่อยู่ในบริเวณลำต้นใต้ดิน ซึ่งจะเริ่มแทงขึ้นมาพื้นผิวดินหลังจากเกิดการสร้างดอกแล้ว มีจำนวนน้อย รูปทรงเล็กเรียว ใบยาวกว่าหน่อข้าง
- ๒. หน่อข้าง** เกิดจากตาที่พักตัวอยู่บนลำต้นในบริเวณโคนใบ หน่อข้างเหล่านี้จะมีน้ำหนักต่างกันไปตั้งแต่ ๐.๕-๑ กิโลกรัม ให้ผลเมื่อมีอายุ ๑๔-๑๘ เดือน ใช้ขยายพันธุ์ได้ดี
- ๓. ตะเกียง** เกิดจากตาบนก้านผลที่อยู่ในบริเวณโคนผล ตะเกียงมีน้ำหนักเฉลี่ยทั่วไปอยู่ระหว่าง ๐.๓-๐.๕ กิโลกรัม ให้ผลเมื่อมีอายุ ๑๘-๒๐ เดือน
- ๔. จุก** เติบโตขึ้นเหนือผลสับปะรดหลังจากดอกโรยไปแล้วจุกจะมีน้ำหนักทั่วไปตั้งแต่ ๐.๐๗๕-๐.๒ กิโลกรัม ให้ผลตามธรรมชาติเมื่ออายุ ๒๒-๒๔ เดือน

เมื่อเก็บผลสับปะรดก็จะปลิดจุกออกจากผล และหลังจากเก็บเกี่ยวผลไปแล้วประมาณ ๖ สัปดาห์ ก็จะปลิดหน่อออกจากต้น หน่อที่มีขนาดเหมาะแก่การขยายพันธุ์คือ มีความยาวประมาณ ๕๐-๗๕ เซนติเมตร หลังจากเก็บหน่อ, ตะเกียงหรือจุกมาแล้ว ให้นำมาผึ่งแดดโดยคว่ำยอดลงสู่พื้นดิน ให้โคนผลได้รับแสงแดดจนรอยแผลแห้งรัดตัวเป็นการฆ่าเชื้อโรคด้วย แล้วนำมามัดรวมกันเป็นกองเพื่อรอการปลูกหรือนำไปขายต่อไป ก่อนปลูกต้องลอกกาบใบล่างออก ๓-๔ ชั้น เพื่อให้รากแทงออกมาได้สะดวกและเร็วขึ้น การใช้ส่วนขยายพันธุ์หลายชนิดปลูกแยกเป็นแปลงๆ เป็นการดีเพราะสามารถทยอยเก็บผลสับปะรดได้หลายรุ่นตลอดปี

การเตรียมดิน

เนื่องจากสับปะรดเป็นพืชหลายฤดูควรจะรื้อแปลงปลูกใหม่กินเวลานานถึง ๔-๕ ปี ซึ่งจะเก็บผลได้ถึง ๓ ครั้ง แต่การเก็บผลในรุ่นที่ ๓ มักจะลดลงอย่างมากถ้าหากมีการปฏิบัติดูแลรักษาไม่เพียงพอ จึงนิยมเก็บผลเพียง ๒ ครั้ง ก็รื้อแปลงเพื่อปลูกใหม่ ดังนั้นการเตรียมดินต้องเตรียมอย่างดี การปรับระดับให้เรียบเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะทำให้ไม่มีน้ำท่วมขัง การไถดินให้ลึกจะช่วยให้การระบายน้ำและอากาศในดินเป็นไปอย่างสะดวก เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติทุกครั้งที่ย้ายแปลงเพื่อปลูกใหม่

การเตรียมดินสำหรับการปลูกสับปะรดนั้น หากเป็นที่เปิดใหม่มักใช้รถไถเดินลากไม่ใหญ่ๆ ให้ไถลึกลงมาแล้วจุดไฟเผา ต่อจากนั้นไถดินให้ลึก ๒๐-๓๐ เซนติเมตร ไถพรวนอีก ๒-๓ ครั้ง จนซากต้นไม้อับย่อยกลายเป็นดินชั้นเล็กชั้นน้อย ปล่อยทิ้งเอาไว้ระยะหนึ่ง เพื่อให้เศษซากพืชเน่าสลายในดิน แล้วปรับระดับให้เรียบเสมอ แล้วจึงไถดินให้ลึกถึงระดับ ๔๐-๕๐ เซนติเมตร เป็นการเปิดหน้าดินให้ลึกเพื่อระบายน้ำและอากาศ

หากดินเป็นแปลงสับปะรดเก่า ใช้รถแทรกเตอร์ลากพรวน จานไถกลับไปมาจนดินและใบแหลกเป็นดินชั้นเล็กชั้นน้อยไถกลบเศษต้นและใบสับปะรดนั้นลงในดินปล่อยเอาไว้สัก ระยะหนึ่งเพื่อให้เน่าเปื่อยเป็นอินทรีย์วัตถุและเป็นการปรับโครงสร้างของ ดินให้ดีขึ้น แล้วจึงไถดินให้ลึก ๔๐-๕๐ เซนติเมตร และใช้พรวนจานไถอีกครั้งเมื่อใกล้ระยะเวลาที่จะปลูก

การเตรียมหน่อพันธุ์ก่อนปลูก

การคัดขนาดหน่อหรือจุกก่อนปลูก ถือว่าจำเป็นอย่างยิ่งในการปลูกสับปะรดควรจะมีการคัดขนาดแบ่งเป็นกลุ่มอย่างชัดเจน และมีขนาดเท่าๆ กัน และปลูกเป็นแปลงๆ หรือชุดๆ ไป จะทำให้การเติบโตของต้นสม่ำเสมอทั้งแปลง ใส่ปุ๋ยแต่ละต้นได้พร้อมกันและใส่ปริมาณต่อต้นเท่าๆ กัน บังคับผลได้พร้อมกันทั้งแปลง ง่ายต่อการบำรุงรักษา สับปะรดแก่พร้อมกันง่ายต่อการประเมินผลผลิตและเก็บเกี่ยว

หน่อ

ขนาด	น้ำหนัก (กรัม)	ความยาว-สูง (ซม.)
เล็ก	๓๐๐-๕๐๐	๓๐-๕๐
กลาง	๕๐๐-๗๐๐	๕๐-๗๕ เป็นขนาดที่เหมาะสมที่สุด
ใหญ่	๗๐๐-๙๐๐	๖๕-๘๕
ใหญ่มาก	มากกว่า ๙๐๐	มากกว่า ๗๐

จุก

ขนาด	น้ำหนัก (กรัม)
เล็ก	๑๐๐-๒๐๐
กลาง	๒๐๐-๓๐๐ เป็นขนาดที่เหมาะสมที่สุด
ใหญ่	๓๐๐-๔๐๐
ใหญ่มาก	มากกว่า ๔๐๐

ตารางเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสีย ของการปลูกด้วยหน่อและปลูกด้วยจุก

ข้อเปรียบเทียบ	การปลูกด้วยหน่อ	การปลูกด้วยจุก
๑. ฤดูปลูก	ปลูกได้ตลอดปี	เฉพาะฤดูแล้งหรือฝนไม่ชุก
๒. ความทนทานต่อโรคเน่า	ค่อนข้างทนทาน	ไม่ทนทาน
๓. การเจริญเติบโต	เติบโตไม่พร้อมกัน	เติบโตสม่ำเสมอ
๔. อายุเก็บเกี่ยวตามธรรมชาติ	๑๔-๑๘	๒๒-๒๔ เดือน
๕. การบังคับออกดอก	ทำได้ยากเพราะต้นไม่สม่ำเสมอ	ทำได้ง่ายเพราะต้นสม่ำเสมอ
๖. การเก็บผล	เก็บได้ไม่พร้อมกัน	เก็บได้พร้อมกัน

การชุบหน่อหรือจุกด้วยสารเคมีก่อนปลูก

เป็นการลดอัตราการสูญเสียของต้น อันเนื่องมาจากโรคยอดเน่าหรือต้นเน่า ทั้งเป็นการประหยัดแรงงานและเวลาในการปลูกหน่อซ่อมแซมใหม่อีกด้วย การชุบหน่ออาจทำได้โดยเครื่องจักรอัตโนมัติ แต่เกษตรกรโดยทั่วไปอาจใช้ถัง ๒๐๐ ลิตร แล้วผ่าครึ่งถัง หรือสร้างบ่อซีเมนต์ขนาดย่อมๆ ใช้เป็นที่ชุบหน่อ ก็จะสะดวกยิ่งขึ้น

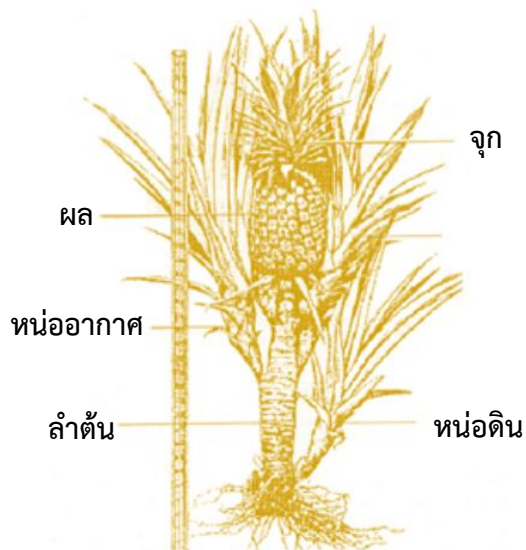
สำหรับสารเคมีกันเชื้อรา และอัตราที่ใช้โดยเลือกใช้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง มีดังนี้

๑. แคปตาโฟล เช่น ไดโฟลาแทน ๘๐% อัตรา ๖๐-๑๒๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ ๘๖ กรัมต่อน้ำ ๘.๖ ลิตร ชุบได้ ๑,๐๐๐ หน่อ

๒. ฟอสเอธิล อลูมินัม เช่น อาลีเอท อัตรา ๒๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

๓. เมตาแลกซิล เช่น ริโดมิล อัตรา ๓๐-๔๕ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

ถ้าพบเพลี้ยแป้งมากับหน่อพันธุ์ควรผสมสารฆ่าแมลง มาลาไรออน อัตรา ๒๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ลงไปในสารชุบหน่อพันธุ์ด้วยโดยจุ่มหน่อพันธุ์ให้ชุ่มก่อนปลูก จุ่มนานประมาณ ๓ นาที และถ้าปลูกไปแล้วหากมีฝนตกชุก ควรใช้สารเคมีดังกล่าวอย่างใดอย่างหนึ่งฉีดซ้ำอีกทั่วทั้งแปลง ในกรณีปลูกซ่อมหรือปลูกปริมาณน้อย การชุบหน่อพันธุ์อาจจะสิ้นเปลือง ใช้วิธีหยอดยอดก็ได้ โดยใช้อาลีเอท ๒๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ใช้หยอดยอดละ ๕๐ ซีซี หรือเต็มยอด ให้ทำทันทีหลังจากปลูกสำเร็จสามารถป้องกันโรคได้นานประมาณ ๔ เดือน

ผลผลิตปีที่ ๑ : เฉลี่ย ๑๐ ตัน
ผลผลิตปีที่ ๒ : เฉลี่ย ๘ ตัน
ผลผลิตปีที่ ๓ : เฉลี่ย ๖-๗ ตัน

ขั้นตอนการปลูกสับปะรด

๑. ช่วง ๑ เดือนแรก

๑. การเตรียมดิน
 - ๑) ดำเนินการไถตะ ๑ ครั้ง ความลึกประมาณ ๒๐-๔๐ เซนติเมตร
 - ๒) ดำเนินการไถพรวน จำนวน ๑-๒ ครั้ง
๒. การเตรียมวัสดุปลูก
 - ๑) ดำเนินการคัดหน่อตามน้ำหนัก ขนาด เพื่อให้หน่อมีขนาดเท่ากันและสามารถปลูกในแปลงเดียวกันได้
 - ๒) ซุบน้ำหน่อที่ทำการคัดเลือกเรียบร้อยแล้วด้วยยากันเชื้อรา
๓. การปลูก สามารถปลูกได้ ๒ แบบ ได้แก่
 - ๑) ปลูกจากจุก โดยให้ลึกประมาณ ๘ เซนติเมตร
 - ๒) ปลูกจากหน่อ โดยให้ลึกประมาณ ๑๐-๑๕ เซนติเมตร
 - ๓) ทำการปลูกแบบแถวคู่ ระยะ ๒๐ x ๔๐ เซนติเมตร จะได้จำนวนต้นประมาณ ๘,๐๐๐-๑๒,๐๐๐ ต้น/ไร่

๒. ช่วงเดือนที่ ๑ ถึง เดือนที่ ๓

๑. การจัดการดินปุ๋ย
 - ๑) ให้ปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐ จำนวน ๗ กิโลกรัม/ต้น
 - ๒) ให้ปุ๋ยสูตร ๒๕-๗-๗ จำนวน ๗ กิโลกรัม/ต้น
๒. การจัดการวัชพืช
 - ๑) กำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมี
 - ไดยูรอน
 - อะทาซีน
 - แอมเมทรีน
 - ๒) กำจัดวัชพืชโดยไม่ใช้สารเคมี
 - โดยวิธีกล
๓. การจัดการโรคแมลง
 - ๑) การกำจัดโรค
 - กำจัดโรคเน่า ใช้สารเมทาแลกซิล
 - ๒) การกำจัดแมลง
 - กำจัดเพลี้ยแป้ง ใช้สารไทอะมีโทเซน และการถอนทำลายทิ้ง

๓. การจัดการน้ำ

- ในช่วงเดือนที่ ๒ ถึงเดือนที่ ๘ ทำการให้น้ำสับปะรดเดือนละครั้ง ในฤดูแล้ง

๔. การให้ปุ๋ย ให้ ๒ ครั้ง

๑. ช่วงเดือนที่ ๔ ถึง เดือนที่ ๖
 - ดำเนินการใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๔-๑๖ หรือ สูตร ๑๕-๕-๒๐ จำนวน ๑๐ กรัม/ไร่
๒. ช่วงเดือนที่ ๖ ถึง เดือนที่ ๘
 - ดำเนินการฉีดพ่นปุ๋ยทางใบประเภทแคลเซียมและโบรอน

๕. การบังคับออกดอก ทำในช่วงเดือนที่ ๘ ถึง เดือนที่ ๑๑

๑. ใช้สารเอทธิฟอน คือ ใช้สารเอทธิฟอน จำนวน ๘ cc ผสมกับยูเรีย จำนวน ๓๐๐ กรัม ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ใส่ต้นละ ๗๐-๘๐ cc จำนวน ๒ ครั้ง ห่างครั้งละ ๕-๗ วัน

๒. แคลเซียมคาร์ไบด์

- ใช้สารแคลเซียมคาร์ไบด์ จำนวน ๒๐๐-๒๕๐ กรัม ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ใส่ต้นละ ๗๐-๘๐ cc
- ใช้เกล็ด จำนวน ๗-๑๐ เกล็ด ต่อดัน จำนวน ๒-๓ ครั้ง ห่างกันประมาณ ๕-๗ วัน

๖. ช่วงเดือนที่ ๙ ถึงเดือนที่ ๑๒

- ดำเนินการฉีดพ่นปุ๋ยทางใบ สูตร ๐-๐-๕๐ หรือ สูตร ๐-๐-๖๐ จำนวน ๑๐๐ กรัม ต่อดัน จำนวน ๒ ครั้ง

- ครั้งที่ ๑ หลังจากบังคับออกดอก ๑ เดือน
- ครั้งที่ ๒ ห่างจากครั้งแรก ๒-๓ เดือน

๗. ช่วงเดือนที่ ๑๐ ถึง เดือนที่ ๑๔

- ให้น้ำสัปดาห์ละ ๒ ครั้ง ช่วงบังคับออกดอก (ออกผลในช่วงฤดูแล้ง)

๘. ช่วงเดือนที่ ๑๒ ถึง เดือนที่ ๑๔

- การคลุมผล จะใช้วัสดุคลุมในช่วงแดดจัด ได้แก่ หนังสือพิมพ์ และหญ้าคา

๙. เดือนสุดท้าย (เดือนที่ ๑๕)

๑) การเก็บเกี่ยว

- เก็บเกี่ยวเป็นสัปดาห์โรงงาน ตัดจุกและตัดขั้ว
- เก็บเกี่ยวเป็นผลสด ไร่จุกและไร่ขั้ว

๒) ช่วงที่มีการเก็บเกี่ยวสูง คือ ช่วงเดือน พฤศจิกายน ถึง เดือนกุมภาพันธ์

มาตรฐานสัปดาห์

สัปดาห์โรงงาน	สัปดาห์ผลสด
- มีผลสดทั้งผล	- มีความสดทั้งผล
- สมบูรณ์ตรงตามพันธุ์	- ผลมีความสมบูรณ์ ไม่มีตำหนิ
- ความสูงไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๒๕ หรือสูงมากเกินไป	- เนื้อมีสีเหลือง ยกเว้นพันธุ์ที่มีเนื้อสีขาว
- มีไนโตรเจนค้ำไม่เกิน ๒๕ mg/kg	- ความหวานไม่น้อยกว่า ๑๒ องศาบริกซ์
- ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๙-๑๕.๕ cm	- จุกและก้านไม่มีเชื้อรา หรือวัสดุปลอมปนอื่นๆ เช่น ทราย หรือ น้ำมัน
	- น้ำหนักเฉลี่ย มีจุก ไม่น้อยกว่า ๔๐๐ กรัมต่อผล ไม่มีจุก ไม่น้อยกว่า ๓๓๐ กรัมต่อผล * ยกเว้นสัปดาห์ที่มีผลขนาดเล็ก เช่น พันธุ์ภูแล พันธุ์ตราดสีทอง และพันธุ์ภูเก็ต

การควบคุมและกำจัดวัชพืช

ในปัจจุบันนิยมใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชมากกว่าใช้แรงงาน เพราะประหยัดและรวดเร็วกว่า หากทำการควบคุมวัชพืชได้ดี สามารถเพิ่มผลผลิตได้มากกว่าเดิมถึง ๑ ใน ๔ เท่าตัว การใช้แรงงานคนกำจัดวัชพืชโดยถากด้วยจอบ ต้องทำไม่ต่ำกว่า ๘ ครั้งต่อ ๑ ฤดูปลูก การใช้จอบจะรบกวนระบบรากของสับปะรดทำให้การเจริญเติบโตของต้นและคุณภาพของผลผลิตต่ำกว่าใช้สารเคมี

สารเคมีกำจัดวัชพืชที่นิยมใช้ในแปลงสับปะรด ได้แก่ ไดยูรอน เช่น คาร์แมกซ์ ซึ่งเป็นสารเคมีคุมวัชพืชใบกว้างได้ผลดี ใช้ฉีดพ่นก่อนวัชพืชจะงอก และโบรมาซิล เช่น โบรมิกซ์ ซึ่งเป็นสารเคมีฆ่าวัชพืชใบแคบได้ผลดีใช้ฉีดพ่นในแปลงสับปะรด เมื่อมีวัชพืชงอกขึ้นมาแล้วหรือจะใช้ทั้ง ๒ ชนิดผสมกันโดยใช้โบรมาซิล ๓๖๓ กรัม และไดยูรอน ๓๖๓ กรัม ผสมน้ำฉีดพ่นในเนื้อที่ ๑ ไร่ ฉีดทันทีหลังจากปลูกสับปะรดแล้ว สามารถควบคุมวัชพืชทั้งชนิดใบแคบและใบกว้างอื่นๆ ได้นานถึง ๔ เดือน

ในแปลงสับปะรดที่ปลูกแซมในสวนยางพารา หรือสวนไม้ผลอื่นๆ ไม่แนะนำให้ใช้โบรมาซิล เพราะถ้าใช้ซ้ำซาก จะเกิดการสะสมในดินโดยสารเคมีจะจับตัวกับเม็ดดิน เมื่อน้ำพัดพาไปจะเกิดอันตรายกับพืชอื่นๆ ได้ ให้ใช้อะทราซิน เช่น เกสาพริม หรืออะมีทริน เช่น เกสาแพกซ์ ผสมกับไดยูรอน แทน

การใช้สารเคมีกำจัด วัชพืช ควรผสมสารจับใบลงไปประมาณ ๐.๑-๐.๓% โดยปริมาตร จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้น อาจพ่นซ้ำอีก ๑ ครั้ง เมื่อพบว่าวัชพืชงอกขึ้นมา โดยพ่นหมดทั้งแปลง หรือเฉพาะจุดก็ได้

ข้อควรระวัง ภายหลังจากการใช้สารเคมีเร่งดอกสับปะรดแล้วห้ามใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชจนกว่าจะเก็บผลเสร็จสิ้น

ประโยชน์ของสับปะรด

สับปะรดมีส่วนต่างๆ ที่ใช้ประโยชน์ได้กว้างขวาง ดังนี้

๑. เนื้อ

ใช้รับประทานสดหรือแปรรูปเป็นสับปะรดแช่อิ่ม สับปะรดกวน สับปะรดแห้ง แยมสับปะรด หรือ บรรจุกระป๋อง และคั้นทำน้ำสับปะรด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้เนื้อสับปะรดผสมกับปลาและเกลือหมักไว้ทำเป็นอาหารที่เรียกว่า "เค็มหมากนัต"

๒. ผลพลอยได้จากเศษเหลือ

เศษเหลือของสับปะรดส่วนใหญ่จากอุตสาหกรรมบรรจุกระป๋อง สามารถนำมาแปรรูปทำอย่างอื่นได้ เช่น

- * น้ำเชื่อม
- * แอลกอฮอล์
- * น้ำส้มสายชู และไวน์
- * อาหารสำหรับเลี้ยงวัว
- * กรดอินทรีย์ ๓ ชนิด คือ กรดซิตริก กรดมาลิก และกรดแอสคอร์บิก

๓. ใบ

- เส้นใยจากใบสับปะรด นำมาทอเป็นผ้าใยสับปะรด ในฟิลิปปินส์เรียกว่า "ผ้าบารอง" ราคาแพง นิยมตัดเป็นชุดสากลประจำของชาติฟิลิปปินส์และไต้หวัน
- เยื่อกระดาษจากใบสับปะรด จะได้กระดาษที่มีคุณสมบัติพิเศษ คือ ความบางมาก มีผิวนุ่มเนียน สามารถบิดงอหรือเปลี่ยนรูปร่างได้ง่าย โดยไม่เสียหาย ในหลายประเทศใช้เป็นกระดาษสำหรับพิมพ์ธนบัตร

๔. เปลือก

การใช้เปลือกสับปะรดเลี้ยงวัว เศษเหลือทิ้งจากโรงงานสับปะรด คือ เปลือกและแกนกลางซึ่งจะมีน้ำอยู่สูงถึงร้อยละ ๙๐ เมื่อคุดต่อน้ำหนักสดส่วนเหลือทิ้งจะมีโปรตีนและโภชนะย่อยได้ทั้งหมดประมาณ ร้อยละ ๐.๗ และ ๗ เมื่อคุดต่อน้ำหนักแห้งจะมีค่าโปรตีนและโภชนะย่อยได้สูงถึงร้อยละ ๗ และ ๗๐ ตามลำดับ ปกติวัวชอบกินเปลือกสับปะรด ยิ่งเปลือกที่ทิ้งไว้ ๒-๓ วัน สีสอกเป็นน้ำตาลเทาๆ มีกลิ่นเหม็นเล็กน้อย วัวจะชอบกินมากกว่าเปลือกสด ดังนั้น หากเลี้ยงวัวในแหล่งที่มีโรงงานสับปะรด จึงใช้เปลือกสับปะรดเป็นอาหารเลี้ยงวัวได้ทั้งฝูง และวัวขุน โดยนำเปลือกมากองทิ้งไว้อย่างน้อย ๒๔ ชั่วโมง จึงใช้เป็นอาหารเลี้ยงวัวได้เป็นการลงทุนที่น้อยที่สุด แต่ให้ผลตอบแทนสูง

การใช้สารเคมีเร่งการออกดอกในสับปะรด

เนื่องจากสับปะรดมีอายุการออกดอกค่อนข้างช้า และไม่สม่ำเสมอซึ่งมีผลไปถึงการเก็บผลด้วย แต่ในบรรดาพืชมีดอกทั้งหลาย สับปะรดนับว่าเป็นพืชที่ใช้สารเคมีเร่งให้ออกดอกก่อนกำหนดได้ง่าย สารเคมีที่ใช้เร่งดอกสับปะรด ที่นิยมใช้กันมากได้แก่

๑. เอทธิฟอน

เป็นสารเคมีที่ให้ก๊าซเอทธิลีนโดยตรง เมื่อเอทธิฟอนเข้าไปในเนื้อเยื่อสับปะรด จะแตกตัวปล่อยเอทธิลีนออกมา เอทธิลีนเป็นตัวชักนำให้เกิดการสร้างตาออกขึ้น ซึ่งจะทำให้เก็บผลได้ก่อนกำหนดประมาณ ๒ เดือน เอทธิฟอน มีชื่อการค้าหลายชื่อ แต่ที่นิยมคือ อีเทรล (๓๙.๕% เอทธิฟอน) โดยใช้ในอัตรา ๘ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร และเติมปุ๋ยยูเรียอีก ๓๐๐ กรัม ผสมให้เข้ากันดีแล้วใช้หยอดยอดหรือฉีดพ่น ต้นละ ๗๐-๘๐ ซีซี หยอด ๒ ครั้ง ห่างกัน ๕-๗ วัน สารนี้เมื่อผสมน้ำแล้วต้องใช้ทันทีอย่างช้าไม่เกิน ๒ ชั่วโมง มิฉะนั้นสารเคมีจะลดประสิทธิภาพลงเวลาที่เหมาะสมในการหยอด คือ ตอนเช้ามืด และต้นสับปะรดต้องมีลักษณะพร้อมที่จะออกดอก หากฝนตกมาภายใน ๒ ชั่วโมงหลังการใช้สารนี้ให้ทำซ้ำอีกครั้ง ให้เร็วเท่าที่จะทำได้ ปริมาณการใช้เอทธิฟอนจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับฤดูกาลและขนาดต้นสับปะรด ถ้าต้นสมบูรณ์มากให้ใช้ปริมาณมากขึ้นหรือหากจำเป็นต้องหยอดยอดในตอนกลางคืนช่วงที่มีอากาศร้อนอบอ้าว ให้ใช้ปริมาณมากขึ้นอีกเท่าตัว

๒. ถ่านแก๊สแคลเซียมคาร์ไบด์ (บางที่เรียกว่าถ่านหม้น)

การใช้แคลเซียมคาร์ไบด์ เร่งดอกสับปะรดเป็นที่นิยมกันมากเพราะหาง่ายและราคาไม่แพง แต่การใช้จะได้ ผลดีนั้น ต้นสับปะรดจะต้องมีลักษณะพร้อมที่จะออกดอก คือ มีอายุระหว่าง ๗-๘ เดือน หรือมีโคนต้นที่อวบใหญ่ ประมาณน้ำหนักของต้น ๒.๕ กิโลกรัมขึ้นไป หรือมีใบ ๔๕ ใบขึ้นไป จึงใช้สารเร่งดอกได้ผล การใช้แคลเซียมคาร์ไบด์ เพื่อเร่งดอกสับปะรดนั้น ปัจจุบันมีชนิดเกล็ดสำเร็จรูปเพื่อให้ใช้ได้ง่าย โดยใช้อัตรา ๒๐๐-๒๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ปล่อยให้เดือดเต็มที่แล้วนำไปหยอดสับปะรดต้นละ ๗๐-๘๐ ซีซี (ถ้าเป็นแปลงสับปะรดต่อหยอดต้นละ ๘๐-๙๐ ซีซี) ทำการหยอด ๒ ครั้งห่างกัน ๕-๗ วัน ควรทำในเวลาเช้ามืดหรือตอนเย็น เพราะถ้าทำในตอนกลางวันจะได้ผลไม่ดีนัก หากฝนตกมาภายใน ๒ ชั่วโมงหลังการใช้สารนี้ ให้ทำซ้ำอีกครั้ง ให้เร็วเท่าที่จะทำได้ หลังจากหยอดสารเร่งประมาณ ๔๐-๔๕ วัน จะเริ่มเห็นสับปะรดเป็นจุดแดงอยู่ภายในยอด ต่อมา ๖๐-๗๐ วัน จะเห็นผลสับปะรดขนาดเล็กทรงกลมสีแดงโผล่ขึ้นจากยอด อาจมีดอกสีม่วงอยู่ด้วยดอกจะเริ่มบานจากฐานไปยอดลูก ประมาณ ๙๐ วัน ดอกสีม่วงจะแห้ง แล้วเข้าสู่ช่วงการขยายขนาดผลซึ่งจะขึ้นอยู่กับความชื้นและธาตุอาหารที่ต้นสับปะรดได้รับในระหว่างการเจริญเติบโตของผล (ปัจจุบันมีปัญหาขาดแรงงานในการหยอดแก๊ส จึงไม่แนะนำให้ใช้วิธีนี้)

การเก็บเกี่ยว

ในประเทศไทยการปลูกสับปะรดสามารถทำได้เกือบตลอดปีดังนั้นการเก็บผลสับปะรดก็สามารถทำได้เกือบตลอดทั้งปีเช่นกัน แต่ที่สับปะรดให้ผลชุกที่สุดมี ๒ ช่วง คือ ช่วงสับปะรดปี ซึ่งจะเก็บผลได้มากกว่าสับปะรดทะวายประมาณ ๓ เท่า ช่วงนี้จะอยู่ระหว่างเดือนเมษายนถึงมิถุนายน และช่วงสับปะรดทะวายซึ่งออกในเดือนตุลาคมถึงธันวาคม การสังเกตผลแก่ของสับปะรด พิจารณาได้จากลักษณะภายนอกผลดังนี้

- ❖ ผิวเปลือก จะเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นเขียวอมเหลืองอมส้ม หรือเขียวเข้มเป็นมัน
- ❖ ใบเล็กๆ ของตาย่อย จะเหี่ยวแห้ง เป็นสีน้ำตาลหรือชมพู
- ❖ ตาย่อย จะนูนเด่นชัดเรียกว่าตาเต็ม ร่องตาจะตื้นเต็มทีขนาดของผลไม่เพิ่มขึ้นอีก
- ❖ ตมกลืน ผลสับปะรดแก่จะส่งกลิ่นหอมเฉพาะตัว
- ❖ ความแน่นของผล จะลดลงเมื่อใช้นิ้วกดหรือไม้เคาะเพื่อฟังเสียง ถ้าเสียงโปร่งแสดงว่ายังไม่แก่ ถ้าเสียงทึบ (หรือแปะ) แสดงว่าแก่จัดได้ที่แล้ว

การเก็บผลเพื่อบริโภคผลสด ใช้มีดตัดที่ก้านผลให้เหลือขั้วติดผลไว้บ้างและคงให้มีจุดติดอยู่กับผลเพื่อป้องกันการเน่าของผล อันเนื่องจาก แผลที่เกิดจาก การปลิดจุกหรือขั้วผลออก หลังจากตัดผลแล้วให้ใช้มีดฟันใบต้น เดิมออกเสียบ้าง เพื่อให้หน่อได้รับแสงแดดอย่างเต็มที่ และเหลือหน่อดินไว้แทนต้นเดิม ๑-๒ หน่อเท่านั้น ส่วนหน่อที่เหลือก็ขุดหรือปลิดออกจากต้นนำไปปลูกขยายเนื้อที่หรือจำหน่าย ต่อไปได้ พันธุ์ภูเก็ตจะนิยมปลิดจุกตั้งแต่ผลมีอายุประมาณ ๒ เดือน ส่วนพันธุ์อินทรีชิตและ พันธุ์ขาว จะตัดจุกทั้งประมาณ ๑/๒ ส่วน ในเวลาที่เก็บผลจำหน่าย

การเก็บผลเพื่อส่งโรงงานอุตสาหกรรม จะปลิดผลออกจากก้านเท่านั้น หรืออาจจะปลิดจุกออกด้วย การเก็บผลสับปะรดให้ได้คุณภาพดี ควรเก็บ ๓ ครั้ง

- ครั้งแรก จะเก็บได้ประมาณ ๒๐-๒๕% ของผลทั้งหมดในแปลง
- ครั้งที่สอง เก็บหลังจากครั้งแรกประมาณ ๕ วัน จะเก็บได้ประมาณ ๔๐-๖๐% ของผลทั้งหมด
- ครั้งสุดท้าย เก็บหลังจากครั้งที่สองประมาณ ๕-๗ วัน โดยเก็บผลที่เหลือทั้งหมด

โรค-แมลงศัตรูและการป้องกันกำจัด

ปกติสับปะรดมักปลูกซ้ำที่เดิมอยู่ตลอดปีเพียงพืชเดียวโดดๆ จึงเป็นโอกาสที่โรค-แมลงศัตรูจะระบาดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตลอดจนโรคมีโอกาสรบกวนให้เข้ากับสภาพการปลูกและการดูแลรักษา ซึ่งปฏิบัติซ้ำซากตลอดมา โรคแมลงศัตรูที่สำคัญที่ทำความเสียหายให้กับสับปะรดมีดังนี้

๑. โรคยอดเน่าหรือต้นเน่า

เกิดจากเชื้อรา ๒ ชนิด ทำความเสียหายร้ายแรงให้กับสับปะรดที่ปลูกในพื้นที่ที่มีการระบายน้ำเลว หรือในช่วงฝนตกชุก และระบาดรุนแรงมากเป็นพิเศษในพื้นที่ที่มีสภาพเป็นด่างคือระดับความเป็นกรด-ด่างของดินสูงกว่า ๕.๕ ขึ้นไป เชื้อราพักอยู่ในดินได้เป็นเวลาหลายปี เมื่อสภาพแวดล้อมเหมาะสมก็เข้าทำลายสับปะรดได้อีก

อาการ ในแปลงสับปะรดที่มีอายุ ๒-๓ เดือน อาการเริ่มแรกจะเห็นใบสับปะรดเปลี่ยนจากสีเขียวสดเป็นเขียวอมเหลืองซีด ปลายใบงอเกิตรอยย่นบริเวณตัวใบ ใช้มือดึงส่วนยอดจะหลุดติดมือโดยง่าย โคนใบที่เน่าจะมีสีขาวอมเหลือง และมีขอบสีน้ำตาล ส่งกลิ่นเหม็นเฉพาะตัว สำหรับสับปะรดที่มีอายุ ๖ เดือนขึ้นไป หากดินฟ้าอากาศไม่เหมาะสมก็อาจเกิดโรคนี้ได้ โดยจะแสดงอาการที่ส่วนยอดเท่านั้น ซึ่งเป็นเพราะว่าส่วน

ยอดมีความอ่อนแอมากที่สุด สับปะรดที่เกิดโรคนี้นี้มักจะไม่ตาย แต่ทำให้เกิดอาการเตี้ยแคระออกผลล่าช้า หรือไม่ติดผลเลยก็ได้ ในฤดูฝนจะสังเกตอาการได้ยาก มักพบว่าใบตรงกลุ่มกลางต้นจะล้มพับลงมา ทั้งๆ ที่ใบเริ่มจะเปลี่ยนสีเขียวเล็กน้อย การเน่าจะมีกลิ่นเหม็นเฉพาะตัว

การป้องกันกำจัด

๑. ปรับปรุงการระบายน้ำในแปลงปลูกให้ดี เช่น ไถดินให้มีความลึกมากขึ้น การยกแปลงให้สูง การปรับระดับพื้นที่ให้ลาดเอียงเล็กน้อยเพื่อไม่ให้น้ำขัง จะช่วยลดความเสียหายลงได้มาก
๒. ควรใช้หน่อหรือตะเกียงปลูก เพราะว่าการใช้จุกปลูกจะมีโอกาสเน่าเสียหายได้ง่าย เพราะจุกมีรอยแผลที่โคนขนาดใหญ่กว่า เมื่อเทียบกับหน่อหรือตะเกียง
๓. ปรับระดับความเป็นกรด-ด่างของดินให้ลดต่ำกว่า ๕.๕ โดยใช้กำมะถันหรือปุ๋ยที่มีฤทธิ์ตกค้างเป็นกรด เช่น แอมโมเนียมซัลเฟต
๔. ก่อนปลูกจุ่มหน่อพันธุ์ให้ชุ่มในสารเคมีป้องกันเชื้อราที่แนะนำไปแล้วในเรื่อง "การเตรียมหน่อพันธุ์ก่อนปลูก" หลังปลูกไปแล้วควรป้องกันโรคนี้นี้โดยใช้สารเคมีดังกล่าวฉีดพ่นที่ยอดทุกๆ ๒ เดือน

๒. โรคผลแกน

เกิดจากเชื้อรา ๒ ชนิด โรคนี้นี้จะพบมากในสับปะรดที่แก่จนจะเก็บผลได้แล้ว สับปะรดที่ผ่านช่วงแล้งและร้อนเป็นระยะเวลานานๆ สลับกับฝนตกในช่วงผลใกล้จะแก่ จะเกิดโรคนี้นี้ได้มาก รวมทั้งการใช้ปุ๋ยยูเรีย ติดต่อกันในอัตราที่สูงมีแนวโน้มทำให้เกิดโรคนี้นี้ได้

อาการ ลักษณะอาการภายนอกผลไม่ค่อยแตกต่างจากสับปะรดที่ปกติ แต่เนื้อภายในผลจะแข็งเป็นไต มีบางส่วนเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล เกิดอาการเป็นหย่อมๆ หรือแพร่กระจายทั่วทั้งลูกก็ได้ ทำให้ความหวานลดลง สับปะรดที่มีผลขนาดใหญ่จะเป็นโรคนี้นี้มากกว่าผลที่มีขนาดเล็ก

การป้องกันกำจัด

๑. โดยลดปริมาณปุ๋ยยูเรีย ให้ใช้ตามอัตราที่แนะนำ
๒. ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๔๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นทุกๆ ๑๕ วัน ตั้งแต่ผลสับปะรดอยู่ได้ ๙๐ วัน จนก่อนเก็บเกี่ยวผล ๑ เดือน
๓. ฉีดพ่นด้วยสารเตตราเมทิลซีน อัตรา ๒๕๐ ส่วนในล้านส่วน (ppm) ในช่วงที่ผลสับปะรดเริ่มพัฒนาจนถึงก่อนเก็บเกี่ยว

๓. ไล่เดือนฝอย

จะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผลผลิตอย่างมาก โดยเฉพาะในสับปะรดรุ่นที่ ๒ หรือ ๓ มักจะมีอาการรากปม ซึ่งเกิดจากไล่เดือนฝอยรากปมเป็นส่วนใหญ่ เมื่อไล่เดือนฝอยนี้เข้าทำอันตรายแก่สับปะรดแล้ว เชื้อราโรคเน่าจะเข้าไปทำลายซ้ำเติมได้

การป้องกันกำจัด

๑. ขุดต้นและรากของสับปะรดที่แสดงอาการขึ้นมาเผาทำลาย
๒. หลีกเลี่ยงการปลูกสับปะรดซ้ำที่เดิม, ปลูกพืชอื่นหมุนเวียน
๓. ปลูกพืชที่มีความต้านทานต่อไล่เดือนฝอย เช่น ดาวเรือง ถั่วลายโครตาเลีย เป็นต้น
๔. ใช้สารเคมีอบฆ่าไล่เดือนฝอยในดิน เช่น นิมาคอน ดี-ดี-มิกซ์เจอร์ เป็นต้น

๔. เพลี้ยแป้ง

เป็นแมลงตัวเล็กยาวประมาณ ๓-๔ มิลลิเมตร ลำตัวเป็นปล้องค่อนข้างสั้น มีขี้ผึ้งคล้ายผงแป้งสีขาวห่อหุ้มตัว และมีเส้นใยยื่นออกจากตัว ตัวเมียไม่มีปีก ตัวผู้มีปีก มักพบเป็นกลุ่มที่ชอกกาบใบ โคนต้นและลำต้น เมื่อบีบตัวแมลงจะมีเมือกสีแดงคล้ายเลือดออกมา การทำลายโดยจะดูดกินน้ำเลี้ยงที่บริเวณโคนต้นและราก ถ้ามีการทำลายมากๆ ต้นและใบจะค่อยๆ เหี่ยวแห้งอาจถึงตายได้ ทำให้ผลผลิต ลดลง ตัวพาหะของเพลี้ยแป้งคือ มดดำ ซึ่งจะคาบเพลี้ยแป้งมาปล่อยไว้ที่ต้นสับประรด และอาศัยกินของเหลวที่เพลี้ยแป้งขับถ่ายออกมา

การป้องกันกำจัด

ควรทำควบคู่ไปกับการกำจัดมดดำที่เป็นพาหะของเพลี้ยแป้ง โดยใช้มาลาไรออนฉีดพ่นหรือจุ่มหน่อก่อนปลูก เพื่อกำจัดเพลี้ยแป้ง และใช้เซฟวินฉีดเป็นแนวกันมดรอบแปลงปลูก ถ้าพบเพลี้ยแป้งในภายหลังปลูกแล้วให้ใช้มาลาไรออนฉีดพ่นในอัตรา ๔๐ ซีซีต่อน้ำ ๒๐ ลิตร เพื่อกำจัดเพลี้ยแป้ง

อาการผิดปกติของสับประรด

๑. สับประรดบ้าใบและจุก

เกิดจากการแบ่งเซลล์อย่างรวดเร็วผิดปกติของต้น หรือช่อดอกในระยะการเจริญเติบโตมักเกิดเฉพาะส่วนบนของลำต้นก้านผล ผล และจุก ซึ่งทำให้เกิดเป็นสับประรด ๒ จุก อาจเกิดเป็นสับประรดที่มีทั้งจุกและผลย่อยมากมายหลายร้อยจุก และมีน้ำหนักหลายเท่าของผลปกติก็ได้ ในสับประรดพันธุ์ขาวมักพบอาการบ้าจุกเสมอ สับประรดที่ปลูกในดินเปิดใหม่ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์สูงจะพบโรคนี้เกิดขึ้นเสมอ และอัตราการเกิดจะสูงกว่าสับประรดซึ่งปลูกในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในบางกรณีการได้รับน้ำและปุ๋ยอย่างกะทันหันภายหลังจากที่สับประรดผ่านช่วงแล้งมานาน และเป็นช่วงที่พร้อมจะออกดอกก็เป็นสาเหตุหนึ่งซึ่งกระตุ้นให้เกิดอาการเช่นนี้ได้

๒. โรคผลไหม้

เกิดเนื่องจากความร้อนจากแสงแดด สับประรดที่มีก้านผลอ่อนไม่แข็งแรงพอจะรับน้ำหนักผลได้ตามปกติ มักทำให้ผลสับประรดเอนเอียงไปทางด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งเมื่อได้รับแสงแดดจัดตลอดวัน จะทำให้เซลล์ผิวเปลือกผลตาย ผลจะสุกเพียงด้านเดียว เปลือกและเนื้อในจะมีสีซีดมีรอยแตกในระหว่างผลย่อย ต่อมาจะกลายเป็นรูพรุนและฟาม การขาดธาตุทองแดงและสังกะสี ก็เป็นสาเหตุหนึ่งทำให้ความทนทานของเปลือกผลต่อแสงแดดลดลง ทำให้ผิวเปลือกไหม้เกรียมเป็นแห่งๆ ได้

วิธีป้องกัน

ใช้หญ้าแห้งหรือฟางข้าวคลุมผลสับประรดในระยะผลจวนแก่หรือรวบใบสับประรดขึ้นมาห่อผล แล้วผูกปลายใบไว้ เป็นวิธีที่ดีที่สุดโดยเฉพาะช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มิถุนายนของทุกปี

ส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์

นิยมใช้หน่อหรือตะเกียงปลูก สำหรับจุกไม่ค่อยนิยมใช้กัน เพราะจะให้ผลช้า การปลูกโดยใช้หน่อหรือตะเกียงจะให้ผลในราว ๑๖-๑๘ เดือน แต่ถ้าใช้จุกปลูกกว่าจะให้ผลต้องใช้เวลาเกือบ ๒ ปีหรือกว่านั้น ในที่บางแห่งหน่อหรือตะเกียงจะใช้ปลูกมีน้อย และต้องการขยายพันธุ์ออกไปมากๆ อาจใช้ลำต้นมาตัดเป็นท่อนๆ ให้ท่อนหนึ่งๆ มี ๒-๓ ตา เอาไปปลูกก็ได้ มีวิธีดังนี้

วิธีขยายพันธุ์โดยลำต้น

๑. ตัดต้นสับปะรดที่ออกผลแล้ว มาลอกเอาใบออกให้หมดจนตลอดลำต้น เมื่อเสร็จแล้วใช้มีดคมๆ ตัดลำต้นตามขวางเป็นแวนๆ แวนหนึ่งหนาประมาณ ๒ ซม. ต้นหนึ่งจะตัดได้ตั้ง ๑๐-๒๐ แวน แล้วแต่ขนาดของลำต้น เมื่อตัดแล้วก็เอาแวนเหล่านี้ไปแช่น้ำยาต่างหีบหุ้มอย่างแก่ ประมาณ ๑๕ นาที เพื่อรักษาแผลและช่วยให้ตาแตกเร็ว หลังจากนั้นก็นำไปชำในแปลงที่เตรียมไว้ การชำในแปลงระยะให้ห่างกันประมาณ ๑๐×๑๐ ซม. และใช้ดินกลบแต่บางๆ พอให้มิด อนึ่ง เวลาชำจะต้องระวังตาของแต่ละแวนอยู่ในสภาพเดิม คืออย่าชำกลับเอาตาคว่าลง มิฉะนั้นหน่อจะโค้งและไม่ค่อยโต แปลงชำแปลงหนึ่งกว้าง ๑ เมตร ชำได้ประมาณ ๒,๕๐๐ แวน ในระยะแรกต้องทำเพิงป้องกันแดดไว้ด้วย เมื่อชำเสร็จแล้วต้องคอยระวังมิให้หญ้าขึ้นมารบกวน และต้องหมั่นรดน้ำให้ดินชุ่มอยู่เสมอ หลังจากชำแล้วประมาณ ๑ เดือนตาก็เริ่มออกจากแวน บางแวนอาจใช้ถึง ๓ หน่อ แต่วิธีนี้อาจจะเกิดราขึ้นได้ ทำให้เน่าเสียหาย ต้องคอยระวังอยู่เสมอ

๒. เมื่อเอาลำต้นสับปะรดมาลอกเอาใบออกหมดแล้ว แทนที่จะตัดลำต้นออกเป็นแวนๆ อย่างวิธีที่หนึ่ง กลับเอาลำต้นทั้งต้นนั้นเรียงลงในหลุม แล้วใช้หญ้าหรือฟางคลุม รดน้ำให้ชุ่ม ปล่อยให้ไว้ประมาณ ๑ เดือน จะมีหน่องอกขึ้นมาพอหน่อเหล่านี้มีขนาดโตเท่าหัวแม่มือ ก็ตัดเอาไปชำในแปลงเช่นเดียวกับหน่อสับปะรดธรรมดา เมื่อตัดเอาหน่อแล้วก็นำเอาลำต้นกลับไปชำไว้อย่างเดิมอีก สำหรับการขยายพันธุ์แบบใช้ลำต้นนี้ ส่วนมากไม่นิยมทำกัน เพราะต้องเสียเวลาเตรียมงานและสถานที่ ทั้งยังต้องนำไปปักชำก่อนที่จะนำไปปลูกลงในไร่ ซึ่งต้องทำให้เสียเวลามาก และเป็นภาระยุ่งยาก ส่วนมากนิยมปลูกลงกันโดยใช้หน่อหรือตะเกียง

การเลือกสับปะรดไว้ทำพันธุ์

สับปะรดพันธุ์ปัตตาเวีย เป็นพันธุ์ที่มีการปลูกลงกันมากที่สุด โดยทั่วไปแล้วลักษณะที่ดีของสับปะรดพันธุ์นี้ จะต้องมียาวเป็นรูปทรงกระบอก มีไหล่ของผลกว้าง ส่วนตาของผลจะต้องใหญ่และแบน ผลที่เกิดขึ้นจะต้องตัดยาวบนก้านผลที่สั้นๆ ต้นจะต้องเตี้ย เพราะถ้าสูงเกินไปมักจะทำให้ต้นล้มง่ายเมื่อติดผล ลักษณะโดยละเอียดของสับปะรดที่จะใช้ทำพันธุ์ปลูกลงมีดังนี้

ก. ลักษณะต้น

๑. คัดเลือกต้นที่เจริญเติบโตดี แข็งแรง สมบูรณ์
๒. ขอบใบทุกใบต้องเรียบ หรือมีหนามบ้างเล็กน้อย เฉพาะส่วนปลายของใบเท่านั้น
๓. จะต้องเป็นต้นที่ไม่มีโรคหรือแมลง
๔. แต่ละต้นจะต้องมีหน่อตั้ง ๑-๓ หน่อ แต่ละหน่อควรมีความยาวประมาณ ๒๐ ซม.
๕. แต่ละต้นจะต้องมีตะเกียงไม่น้อยกว่า ๕ อันและกระจายอยู่ตามบริเวณก้านของผล

ข. ลักษณะของผล

๑. ผลจะต้องมีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก
๒. ขนาดของผลขึ้นอยู่กับความต้องการของโรงงานสับปะรดกระป๋องและตลาด
๓. เนื้อจะต้องมีสีเหลือง
๔. เนื้อจะต้องมีความเหนียวแน่น
๕. จะต้องไม่มีเมล็ดติดอยู่กับเนื้อของสับปะรด
๖. ก้านของผลต้องมีความยาวไม่ต่ำกว่า ๓๐ ซม.

วิธีการปลูก นิยมทำกันอยู่ ๒ วิธี คือ

๑. การปลูกแบบแถวเดี่ยว ใช้ระยะการปลูกระหว่างต้น ๔๐ ซม. ระหว่างแถว ๑๐๐-๑๒๕ ซม. ในเนื้อที่ ๑ ไร่ จะปลูกได้ประมาณ ๒,๕๐๐-๓,๕๐๐ ต้น การปลูกแบบนี้เป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับปลูกเพื่อจำหน่ายผลสด เพราะได้ผลใหญ่ ราคาดี ให้น้ำน้อย และไว้น้ำให้ออกผลสลับแทนต้นแม่ได้หลายรุ่น แต่มีข้อเสียคือให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ เปลืองเนื้อที่ แรงงานและค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืช การทรงตัวของลำต้นไม่สู้ดี

๒. การปลูกแบบแถวคู่ ใช้ระยะปลูกระหว่างต้นประมาณ ๓๐ ซม. ระหว่างแถวประมาณ ๕๐ ซม. กลับฟันปลาระยะระหว่างแถวของคู่ ๑ เมตร ในหนึ่งไร่จะปลูกได้ประมาณ ๖,๕๐๐-๘,๐๐๐ ต้น บางแห่งอาจถึง ๑๐,๐๐๐ ต้น ทั้งนี้ แล้วแต่ความต้องการของโรงงานว่าจะต้องการผลขนาดไหน การปลูกแบบนี้ เป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับปลูกเพื่อจำหน่ายให้แก่โรงงานอุตสาหกรรม เพราะให้ผลที่มีขนาดเล็กตามความต้องการของโรงงาน และให้ผลผลิตต่อไร่สูง เสียค่าใช้จ่าย แรงงานและเวลาในการกำจัดวัชพืชน้อยกว่าการปลูกแบบแถวเดี่ยว การทรงตัวของลำต้นดี เพราะต้นสับปะรดจะเจริญเติบโตเบียดเสียดกันไว้น้ำไม่ไหลซึม สับปะรดควรจะปลูกใหม่ทุกๆ ๓ ปี และไม่ควรจะปลูกซ้ำที่เดิม ควรจะปลูกสลับกับพืชชนิดอื่นบ้าง เช่น พืชตระกูลถั่ว เป็นต้น การปลูกซ้ำที่เดิมอาจทำให้เกิดโรคระบาดในไร่สับปะรดได้ง่าย และการปลูกควรจะเริ่มปลูกตอนต้นฤดูฝน เพื่อจะได้รับความชุ่มชื้นเพียงพอ

การใส่ปุ๋ย

การใส่ปุ๋ยสับปะรดนั้น ไม่อาจจะระบุให้แน่ชัดลงไปได้ว่า จะต้องใส่เท่าไรจึงจะเป็นการเหมาะสมและให้ผลดี เพราะสภาพของดินแต่ละแห่งแตกต่างกัน ธาตุในดินก็มีอาหารมากน้อยแตกต่างกันไป ดังนั้นจำนวนปุ๋ยที่จะใส่จึงแตกต่างกันไปด้วย โดยทั่วไปการใส่ปุ๋ยอาจแบ่งออกได้ราว ๒-๓ ครั้ง นับแต่ปลูกจนเก็บผล โดยมากมักใช้เป็นปุ๋ยแต่งหน้า การใส่ปุ๋ยครั้งแรกควรใส่เมื่อสับปะรดอายุได้ ๓ เดือน ต่อจากนั้นอีก ๒-๓ เดือนจึงควรใส่อีกครั้ง เว้นระยะเช่นนี้เรื่อยไป หรือจะใส่ปีละ ๒ ครั้งก็ได้ ตามความต้องการ การใส่ปุ๋ยไม่ควรใส่เมื่อใกล้เวลาจะออกผล เพราะจะไม่เกิดผลอะไรมากนัก

ปุ๋ยที่สำคัญสำหรับสับปะรดคือ ธาตุไนโตรเจน และโปแตสเซียม ปุ๋ยไนโตรเจนโดยมากมักใช้แอมโมเนียซัลเฟตมากกว่าจะใช้โซเดียมไนเตรท เพราะโซเดียมไนเตรทเมื่อละลายน้ำแล้วน้ำจะเหลือค้างทิ้งไว้ในดิน ซึ่งสับปะรดชอบดินค่อนข้างเป็นกรดดังได้กล่าวมาแล้ว ธาตุโปแตสเซียม สับปะรดต้องการมาก ดังนั้นปุ๋ยสับปะรดที่ใช้กันทั่วไปมักจะมีไนโตรเจนและโปแตสเซียมสูง สูตรที่นิยมใช้กันทั่วไปมักจะเป็น ๑๐-๔-๑๕ หรือ ๑๒-๒-๑๐ หรือ ๑๒-๒-๘ การใช้ปุ๋ยส่วนมากใช้หยอดรอบๆ โคนต้น ใช้ปุ๋ยประมาณ ๓๕ กก.ต่อสับปะรด ๑,๐๐๐ ต้นต่อครั้ง ซึ่งอาจจะใช้ปีละ ๒ ครั้งก็พอ ธาตุอื่นๆ นอกจากนี้ที่จำเป็นสำหรับสับปะรดก็มีเหล็ก ทองแดง สังกะสี โบรอน และแมงกานีส ซึ่งสับปะรดต้องการเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่ก็ป็นธาตุที่จำเป็นต่อการปลูกสับปะรด ซึ่งจะขาดไม่ได้

การบังคับให้สับปะรดออกผล

สับปะรดจะออกผลทยอยกันตลอดปี แต่ในปีหนึ่งๆ จะได้ผลมากอยู่สองครั้ง คือประมาณเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม และประมาณเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน ในโรหนึ่งๆ จะออกผลไม่ค่อยสม่ำเสมอ บางฤดูจะมีสับปะรดมากทำให้ราคาถูกลง การใช้สารเคมีบังคับให้สับปะรดออกก่อนกำหนดจึงเป็นวิธีที่ชาวไร่นิยมทำกันอยู่ในขณะนี้ โดยใช้แคลเซียมคาร์ไบด์ หรือชาวไร่เรียกว่า ถ่านแก๊ส หยอดลงที่หยอดแบ่งวิธีการออกได้เป็น ๓ แบบ คือ

๑. ใช้แคลเซียมคาร์ไบด์ ๑ กิโลกรัมผสมน้ำ ๑-๒ ปี๊บ แล้วใส่ส่วนผสมนี้ ๑ กระป๋องนมข้นต่อสับปะรด ๓-๔ ตัน ในโรหนึ่งจะใช้สารนี้ประมาณ ๔-๕ กิโลกรัม วิธีนี้ทำได้รวดเร็ว เหมาะในการปฏิบัติในฤดูแล้ง แต่เปลืองสารเคมีมาก

๒. โดยวิธีบดก้อนแคลเซียมคาร์ไบด์ให้เป็นผง นำมาใส่ที่ยอดสับปะรดแล้วใส่น้ำตามลงไป ใช้สารเคมีประมาณตันละ ๐.๕-๑.๐ กรัม โรหนึ่งจะใช้ประมาณ ๑-๒ กิโลกรัม วิธีนี้สิ้นเปลืองน้อยกว่าวิธีแรก แต่เสียเวลาและเปลืองแรงงาน

๓. โดยใช้ก้อนแคลเซียมคาร์ไบด์ใส่ลงในกรวย แล้วเทน้ำลงไปให้ผ่านก้อนแคลเซียมคาร์ไบด์ในกรวย ให้น้ำไหลลงไปยังยอดสับปะรด แต่วิธีนี้ไม่ค่อยนิยมเช่น ๒ วิธีแรก

การหยอดสารแคลเซียมคาร์ไบด์นั้น ต้องเลือกต้นไม้เล็กหรือใหญ่เกินไป ควรมีอายุประมาณ ๘-๑๐ เดือน หลังจากใส่สารเคมีนี้แล้วประมาณ ๔๐-๔๕ วัน จะสังเกตเห็นดอกสีแดงโผล่ขึ้นมาจากยอดจากนั้นอีก ๓-๕ เดือน ผลจะแก่จัดก็เก็บได้

นอกจากสารเคมีดังกล่าวแล้ว ยังมีสารเคมีชนิดอื่นที่เร่งให้สับปะรดออกดอกก่อนกำหนด คือ อีเทรล (Ethrel) โดยใช้อีเทรลซึ่งมีความเข้มข้น ๑% โดยปริมาตร ใช้ฉีดที่ยอดสับปะรดตันละ ๕๐ c.c. เมื่อสับปะรดอายุได้ ๑๐ เดือน จะติดผลประมาณ ๙๗%

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลทั่วไปและการผลิตสับปะรดจังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อมูลทั่วไปและการผลิตสับปะรดของจังหวัดสุพรรณบุรี

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งอยู่ในภาคกลางด้านตะวันตกของประเทศไทย มีแม่น้ำสุพรรณบุรี หรือแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านตามแนวยาวของจังหวัดจากเหนือจรดใต้ จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๔ องศา ๔ ลิปดา ถึง ๑๕ องศา ๕ ลิปดาเหนือ และระหว่างเส้นแวงที่ ๙๙ องศา ๑๗ ลิปดา ถึง ๑๐๐ องศา ๑๖ ลิปดาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๓-๑๐ เมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๕,๓๕๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓,๓๔๘,๗๕๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๒ ของพื้นที่ภาคกลาง อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ทางรถยนต์ ๑๐๗ กิโลเมตร (ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๐) และทางรถไฟ ๑๔๒ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดชัยนาท และจังหวัดอุทัยธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดนครปฐม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดอ่างทอง จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดอุทัยธานี

การปกครองจังหวัดสุพรรณบุรี แบ่งส่วนราชการออกเป็น ๒ ส่วน คือการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๐ อำเภอ ๑๑๐ ตำบล และ ๑,๐๐๗ หมู่บ้าน โดยมีอำเภอดังนี้

- ๑) อำเภอเมืองสุพรรณบุรี มีพื้นที่ ๕๔๐.๙๑๗ ตารางกิโลเมตร ๑๙ ตำบล ๑๒๓ หมู่บ้าน
- ๒) อำเภอดอนเจดีย์ มีพื้นที่ ๒๕๒.๐๘๑ ตารางกิโลเมตร ๕ ตำบล ๔๘ หมู่บ้าน
- ๓) อำเภอด่านช้าง มีพื้นที่ ๑,๑๙๓.๕๕๙ ตารางกิโลเมตร ๗ ตำบล ๙๓ หมู่บ้าน
- ๔) อำเภอเดิมบางนางบวช มีพื้นที่ ๕๕๒.๓๓๐ ตารางกิโลเมตร ๑๓ ตำบล ๑๑๙ หมู่บ้าน
- ๕) อำเภอบางปลาม้า มีพื้นที่ ๔๘๑.๒๙๘ ตารางกิโลเมตร ๑๗ ตำบล ๑๒๗ หมู่บ้าน

- ๖) อำเภอศรีประจันต์ มีพื้นที่ ๑๘๐.๙๘๖ ตารางกิโลเมตร ๙ ตำบล ๖๔ หมู่บ้าน
- ๗) อำเภอสองพี่น้อง มีพื้นที่ ๗๕๐.๓๘๑ ตารางกิโลเมตร ๑๔ ตำบล ๑๔๐ หมู่บ้าน
- ๘) อำเภอสามชุก มีพื้นที่ ๓๕๕.๙๑๗ ตารางกิโลเมตร ๗ ตำบล ๖๘ หมู่บ้าน
- ๙) อำเภอหนองหญ้าไซ มีพื้นที่ ๔๒๐.๒๐๙ ตารางกิโลเมตร ๖ ตำบล ๖๔ หมู่บ้าน
- ๑๐) อำเภออุทุมพร มีพื้นที่ ๖๓๐.๒๙ ตารางกิโลเมตร ๑๕ ตำบล ๑๕๑ หมู่บ้าน

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งการปกครองออกเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง ๒ แห่ง คือ เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี และเทศบาลเมืองสองพี่น้อง เทศบาลตำบล ๔๓ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๘๑ แห่ง จากสถิติของสำนักบริหารการทะเบียนกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม ๒๕๖๑ จังหวัดสุพรรณบุรีมีประชากรทั้งสิ้น ๘๔๘,๗๒๐ คน เป็นชาย ๔๑๐,๒๔๑ คน และหญิง ๔๓๘,๔๗๙ คน จำนวนบ้าน ๒๙๙,๐๘๓ หลัง

สภาพภูมิประเทศและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

จังหวัดสุพรรณบุรี มีลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีพื้นที่บางส่วนเป็นที่ราบสูง โดยมีความลาดเทระหว่าง ๐-๓ เปอร์เซ็นต์ อยู่ทางด้านตะวันตกของจังหวัด ตลอดแนวเหนือจรดใต้ พื้นที่ต่ำสุดอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง ๓ เมตร ส่วนทางเหนือของจังหวัดอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางเฉลี่ยประมาณ ๑๐ เมตร

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ทำนาข้าว มีแม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง อยู่ทั่วไป แม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่านจากเหนือสุดถึงใต้สุด ได้แก่ แม่น้ำท่าจีน หรือแม่น้ำสุพรรณบุรี ในฤดูน้ำหลากจะมีน้ำท่วมขังในเขต อำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอบางปลาม้า และอำเภอสองพี่น้อง พื้นที่ทางตอนเหนือและตะวันตกของจังหวัดมีสภาพเป็นภูเขาและที่ราบสูง โดยเฉพาะในเขตพื้นที่อำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอด่านช้าง รวมทั้งในบางพื้นที่ของอำเภอดอนเจดีย์ และอำเภอหนองหญ้าไซ

บริเวณเทือกเขาสูงและพื้นที่ลอนสลับลอนชัน เริ่มตั้งแต่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภออุทุมพร ทอดตัวขึ้นไปทางเหนือขนานกับ เส้นแบ่งเขตระหว่างจังหวัดสุพรรณบุรีกับจังหวัดกาญจนบุรี ลักษณะพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดสลับเชิงเขา ส่วนทางด้านทิศตะวันตกของอำเภอด่านช้าง มีสภาพเป็นลูกคลื่นลอนลาดสลับซับซ้อนจนถึงเป็นเทือกเขาสูงชัน เป็นแนวเขาที่ติดกับเทือกเขาตะนาวศรี มียอดเขาสูงสุด คือ เขาเทวดา มีความสูงประมาณ ๑,๒๒๐ เมตร จากระดับน้ำทะเล ร่องลงมาเป็นเขาพุเตย สูงประมาณ ๗๖๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล ถัดจากแนวเทือกเขาเป็นที่ราบหุบเขามาทางตะวันออก จะเป็นแนวลูกคลื่นลอนชันถึงเนินเขาแล้วค่อยๆ ลาดเทมาทางทิศตะวันออกจนถึงแม่น้ำสุพรรณบุรีหรือแม่น้ำท่าจีน

บริเวณที่ราบลุ่ม อยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดตลอดแนว อยู่ริมฝั่งแม่น้ำสุพรรณตลอดแนวตั้งแต่เหนือจรดใต้ อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ ๓ เมตร ส่วนทางทิศเหนืออยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ ๑๐ เมตร อยู่ในเขตอำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอสามชุก อำเภอดอนเจดีย์ อำเภอศรีประจันต์ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอบางปลาม้า อำเภอสองพี่น้อง และบางส่วนของอำเภออุทุมพร

ข้อมูลจำนวนครัวเรือนเกษตรกร

จากข้อมูลและสถิติประชากรตามทะเบียนราษฎร ณ ธันวาคม ๒๕๖๑ จังหวัดสุพรรณบุรี มีประชากรทั้งสิ้น ๘๔๘,๗๒๐ คน เป็นชาย ๔๐๐,๒๔๑ คน และหญิง ๔๓๘,๔๗๙ คน จำนวนบ้าน ๒๙๙,๐๘๓ หลัง โดยในส่วนของครัวเรือนเกษตรกร มีจำนวน ๖๘,๙๐๘ ครัวเรือน รายละเอียดตามตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ ครัวเรือนเกษตรกรจังหวัดสุพรรณบุรี ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๑

จังหวัด/อำเภอ	จำนวนครัวเรือนเกษตรกร		
	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑
เมืองสุพรรณบุรี	๙,๒๓๒	๘,๗๗๗	๙,๒๗๙
ดอนเจดีย์	๔,๘๑๘	๔,๖๘๐	๔,๑๘๓
ด่านช้าง	๗,๐๓๖	๓,๒๕๐	๕,๓๙๓
เดิมบางนางบวช	๘,๔๓๙	๗,๕๒๙	๘,๑๙๗
บางปลาม้า	๖,๘๕๙	๖,๔๗๓	๖,๘๒๐
ศรีประจันต์	๕,๗๖๒	๔,๙๑๙	๗,๑๘๘
สองพี่น้อง	๙,๒๒๙	๗,๓๐๐	๗,๔๒๕
สามชุก	๕,๕๑๘	๕,๑๓๗	๕,๔๗๘
หนองหญ้าไซ	๖,๕๙๒	๖,๐๕๖	๖,๕๓๕
อุทัย	๘,๖๗๑	๗,๓๕๗	๘,๔๑๐
รวม	๗๒,๑๕๖	๖๑,๔๗๘	๖๘,๙๐๘

ที่มา ข้อมูลจากสำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อมูลพื้นที่และเกษตรกรผู้เพาะปลูกสับปะรดของจังหวัดสุพรรณบุรี

จังหวัดสุพรรณบุรีในปี ๒๕๖๑ ปลูกสับปะรดในพื้นที่อำเภอด่านช้างเพียงอำเภอเดียว มีเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดรวมจำนวน ๑๗๔ ราย พื้นที่รวม ๒,๔๙๐ ไร่ แยกเป็น เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียน จำนวน ๑๗๐ ราย พื้นที่ จำนวน ๑,๓๘๐ ไร่ และเกษตรกรที่ไม่ขึ้นทะเบียน จำนวน ๔ ราย พื้นที่จำนวน ๑,๑๑๐ ไร่

ตารางที่ ๖ พื้นที่ปลูกสับปะรดจังหวัดสุพรรณบุรี ปี ๒๕๖๑

ที่	อำเภอ/ตำบล	เกษตรกรทั้งหมด		เกษตรกรขึ้นทะเบียน		เกษตรกรไม่ขึ้นทะเบียน	
		(ราย)	พื้นที่ (ไร่)	(ราย)	พื้นที่ (ไร่)	(ราย)	พื้นที่ (ไร่)
๑	ด่านช้าง						
	ตำบลด่านช้าง	๗๓	๑,๔๗๑	๗๓	๘๓๖.๕๐	-	๖๓๔.๕
	ตำบลห้วยขมิ้น	๒	๑๒	๑	๑.๒๕	๑	๑๐.๗๕
	ตำบลองค์พระ	๓	๖๒	๒	๓.๗๕	๑	๕๘.๒๕
	ตำบลนิคมกระเสียว	๕	๓๐	๕	๒๐.๒๕	-	๙.๗๕
	ตำบลวังยาว	๘๙	๕๖๕	๘๙	๕๑๘.๒๕	-	๔๖.๗๕
	ตำบลหนองมะค่าโมง	๑	๓๐๐	-	-	๑	๓๐๐
	ตำบลวังคัน	๑	๕๐	-	-	๑	๕๐
	รวม	๑๗๔	๒,๔๙๐	๑๗๐	๑,๓๘๐	๔	๑,๑๑๐

ที่มา : ข้อมูลจากสำนักงานเกษตรอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ฤดูกาลผลิตสับปะรดในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี

ฤดูกาลผลิตสับปะรดในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรีส่วนใหญ่ มีช่วงเวลาดังนี้

- ช่วงเดือนมิถุนายน ถึงเดือนสิงหาคม ของทุกปี จะเป็นช่วงที่โรงงานแปรรูปสับปะรดที่รับซื้อผลผลิตในพื้นที่ออกสำรวจผลผลิตที่ต้องการรับซื้อ
- ช่วงเดือนกันยายน ถึงเดือนมกราคม ของทุกปี จะเป็นช่วงที่ผลผลิตสับปะรดของจังหวัดสุพรรณบุรีออกมากที่สุด
- ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม ของทุกปี จะเป็นช่วงที่ผลผลิตสับปะรดของจังหวัดสุพรรณบุรีออกน้อย

ตารางที่ ๗ ผังการผลิตสับปะรดของพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี

ปี ๒๕๖๐							ปี ๒๕๖๑				
มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค

หมายเหตุ :

- หมายถึง ช่วงผลผลิตยังไม่ออก (ช่วงนี้โรงงานจะสำรวจผลผลิต)
- หมายถึง ช่วงผลผลิตออกสู่ตลาดมาก
- หมายถึง ช่วงผลผลิตน้อย

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจสินค้าสับปะรดจังหวัดสุพรรณบุรี

๑) ผลผลิต

ผลผลิตสับปะรดของพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ผลผลิตโดยเฉลี่ย ปี ๒๕๖๐ ๓.๒ ตัน/ไร่ โดยผลผลิตจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ และผลผลิตเฉลี่ยสูงสุดที่เกษตรกรสามารถผลิตได้เนื่องจากทำระบบน้ำหยด อยู่ที่ ๙ ตัน/ไร่ :ซึ่งเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดส่วนใหญ่ ร้อยละ ๙๐ ปลูกพันธุ์ปัตตาเวีย ส่วนร้อยละ ๑๐ ที่เหลือ ปลูกหลากหลายพันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ศรีราชา พันธุ์ภูเก็ต พันธุ์ภูแล เป็นต้น

๒) ราคา

ในช่วงปี ๒๕๖๑ ราคาผลผลิตสับปะรดที่เกษตรกรที่ปลูกสับปะรดในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี มีราคาตกต่ำ ซึ่งเป็นไปตามกลไกตลาดโดยอ้างอิงราคาตามโรงงาน โดยราคาสับปะรดที่เกษตรกรขายได้อยู่ที่ราคา ๒ – ๓ บาทต่อกิโลกรัม (ข้อมูล ณ เดือน มิถุนายน ๒๕๖๑)

๓) ด้านการแปรรูป

ผลผลิตสับปะรดของจังหวัดสุพรรณบุรีที่ส่งขายนอกพื้นที่โดยผู้ประกอบการที่รับซื้อผลผลิตสับปะรดโรงงานจากเกษตรกร ส่วนใหญ่ส่งขายในพื้นที่ ๔ จังหวัด ประกอบด้วย กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ระยอง และชลบุรี นอกจากนี้จังหวัดสุพรรณบุรีมีโรงงานแปรรูปสับปะรด ๒ แห่ง ได้แก่ ๑) บริษัท สุพรรณคิวิฟู้ดส์ จำกัด ที่ตั้ง ๙๘ ม.๘ ต.วังยาง อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี ๗๒๑๔๐ ๒) ห้างหุ้นส่วนจำกัด แม่ละมาย ที่ตั้ง ๕๑ ม. ๘ ต.วังยาง อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี ๗๒๑๔๐ แต่ผู้ประกอบการดังกล่าวรับผลผลิตสับปะรดโรงงานจากพื้นที่จังหวัดชลบุรี เนื่องจากมีการวางแผนผลิตที่แน่นอน สามารถป้อนผลผลิตให้แก่โรงงานได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพข้อกำหนดของโรงงาน

๔) ด้านการตลาด

เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงานจะขายผลผลิตให้จุดบริการรับซื้อผลผลิตที่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งขณะนี้ผู้ประกอบการที่เป็นจุดรับซื้อ ๒ จุด ได้แก่ ร้านยิ่งเจริญการเกษตร ๑ (ตั้งในพื้นที่ตำบลปรักปลาตู อำเภอด่านช้าง) และร้านยิ่งเจริญการเกษตร ๒ (ตั้งในพื้นที่ตำบลวังยาว อำเภอด่านช้าง) ในส่วนของสับปะรด บริโภคผลสดส่วนใหญ่จะจำหน่ายตามตลาดในพื้นที่จังหวัด

ปัญหาอุปสรรค/แนวทางแก้ไข

ปัญหาอุปสรรค

- ๑) ราคาผลผลิตสับปะรดไม่มีเสถียรภาพ
- ๒) นโยบายของรัฐบาลที่กำหนดอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสับปะรดสูง
- ๓) ราคาปัจจัยการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้น ได้แก่ ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืช ทำให้ต้นทุนการผลิต สับปะรดสูงขึ้น
- ๔) การปลูกสับปะรดขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ ส่งผลให้ปริมาณและคุณภาพผลผลิต ไม่แน่นอนในแต่ละปี

แนวทางแก้ไข

- ๑) รวมกลุ่มสร้างความเข้มแข็ง เพื่ออำนาจต่อรองทางการตลาด
- ๒) ลดต้นทุนการผลิต โดยใช้ปัจจัยการผลิตที่พึ่งพาตนเองได้
- ๓) วางแผนการผลิตเพื่อลดปัญหาสับปะรดล้นตลาด
- ๔) ขยายเพื่อบริโภคสด และแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น พัฒนาบรรจุภัณฑ์
- ๕) ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้อง

โครงการส่งเสริมการบริโภคสับปะรด ผู้ผลิต พบ ผู้บริโภค

โดย สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี นำสับปะรดไปจำหน่าย ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอด่านช้าง หมู่ ๑๑ ตำบลหนองมะคำโม่ง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี (นายนิมิต วันไชยธนวงศ์) เป็นประธานพิธีเปิดงาน

